

Velja po pošti:

za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6:50
za en mesec " " 2:20

V upravnishvu:

za celo leto naprej K 20.—
za pol leta " " 10.—
za četrt leta " " 5.—
za en mesec " " 1:70

Za pošilj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona štev. 74.

Političen list za slovenski narod

Upravišstvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upravišškega telefona štev. 188.

Inserati:

Enostop. petivtrsta (72 mm):
za enkrat 13 h
za dvakrat 11
za trikrat 9
za več ko trikrat . . . 8
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta à 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja

vsak dan, izveniški nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

SLOVENEK

Današnja številka obsega 6 strani.

Liberalci — razdiralci.

Zadružno gibanje je sedaj najmočnejši javni faktor med Slovenci in Hrvati v tej državni polovici. Vse gospodarske prilike in ne-prilike nas silijo, da rešimo svoje gospodarstvo in ga razvijemo po zadružništvu do večje moči. Kakor vedno so tudi tu katoliško mišleči može započeli delo za ubogo ljudstvo, z občeudovanja vredno požrtvovalnostjo. Za vse čase bo ravno to dejansko delo ljubezni do bližnjega in do naroda v čast katoliški stranki, ki je dvignila svoj neustrašeni prapor v sredi slovenskega naroda, ga hrabro branila, četudi v najtežavnejših razmerah nasproti domačim in tujim sovražnikom in ga privedla do zmage. Dokler je zadružništvo bilo slabo in ni kazalo posebne nade za veliki razvoj, so liberalci kakor gadje sikali vanj, lagali kot cigani, lazili okoli državnega pravnishva in denuncirali, sploh počeli vse mogoče, da ga zatro. Grozili so in lajali, a potli so si zobe. Ta škurbasta družba, neznačajna in napredaj, se je sedaj kar čez noč izpremenila. Zdaj pa slave ustanovitelje konsumnih društev kot največje dobrotnike slovenskega naroda, ki so iz čiste ljubezni do ljudstva brez vseh stranskih političnih ciljev posvetili svoje moči zadružništvu. Ti ljudje sedaj poklekujajo pred konsumarje in posojilničarje ter jih s povzdignjenimi rokami prosijo, naj vendar pristopijo k njim in jim naj pomagajo. Ta liberalizem, ki umira v sramoti, poražen in raztolčen, je še toliko lažnjiv, da taji svoje grehe in si hoče prigoljufati zadnje kaplje tistega zdravila, od katerega upa, da se mu podaljša življenje. Odtod prihaja to smešno prizadevanje liberalcev pri snovanju raznih zvez. Pojdemo po vrsti! Najprej so ustanovitelji nove liberalne stranke na Štajerskem proglasili načelo: Snujmo posojilnice in zadruge, dobimo v roke celjsko zvezo, iz katere pomečemo zadnje ostanke konservativizma, polastimo se denarne organizacije in s tem pridemo tudi politično kvišku. Tako so storili. Posledica tega je, da je velika večina štajerskih zadrug odstopila od celjske zveze in pristopila k »Zadružni zvezi v Ljubljani«, pri kateri se goji pravo strokovno zadružništvo v najčistejši obliki. Bližajoče se deželnozborske volitve so tudi kranjske liberalce zdramile. Rešiti se hočejo na vsak način, tudi če umoré pri tem svojega štajerskega naprednega bratca, kateremu hočejo ukrasti njegove člane. To bo trajalo itak samo do volitev. Ko bodo pri prihodnjih deželnozborskih volitvah liberalci dobili zopet po grbi, kakor zaslužijo, si bo gospod Lapajne lahko oddahnil. To je le zabaven intermezzo, ki nima nobenega vpliva na razvoj stvari, zato se ne bavimo z njim. Podobno pa delajo tudi v Dalmaciji. Zdravo in živahno zadružno delo se je pričelo v Dalmaciji, ljudstvo se željno oklepa zadrug, ker vidi v njih edino pomoč v svojem bednem stanju. Neznosne oderuške obresti padajo, kar je za življenje človeku najpotrebnejše, mu šele za-

druga nudi v poštenu ceni in poštenem blagu. Zato pa je zadružna misel vžgala vse dalmatinske rodoljube, in zlasti ubogi fratri so postali pravi apostoli ljudske gospodarske samopomoči. Pa tudi tukaj se kaže razdiralni duh nesloge. Oni, ki nočejo biti skupaj s »fratrima i popovima«, delajo najbolj na razdor. Ločiti hočejo najprej dalmatinske zadruge od ljubljanske »Zadružne zveze«; to ločitev vlada seveda podpira, ker hoče zadružništvo razkosati po provincijah in ga podrediti političnim upravnim uradom. Zato se posebni dalmatinski zvezi ne očita brez povoda, da je to, kakor pravijo v Dalmaciji — »avstrijsko vladno maslo«. Že sedaj se kaže neka tendenca; in tudi tukaj rabijo duhovnike samo izpočetka, da jih potem izbacnejo in se polaste njihovega dela. Žal, da v Dalmaciji gospodje še niso v dolgih borbah tako utrjeni in izkušeni, kakor so na Kranjskem. Tista zmedenost in nejasnost pojmov, ki je kriva, da se volijo v Dalmaciji celo za državne poslanca duhovniki, ki vstopijo raje v en klub z liberalci, kakor pa s poslanci iz katoliške organizacije, ta nejasnost je tudi v zadružništvu kriva marsikateri zmedi. Pa ne bojimo se. Kajti prej se bodo duhovi izbistrili pri ljudskem podrobnem delu, nego pa v politiki. Prava ljudska dalmatinska stranka bode izrasla šele iz ljudskega dela. G. Ivanišević nam najbrže ne bo potrdil tega, kar smo zdaj zapisali, a naj nam verjame, da mi stvar bolje poznamo. G. Ivanišević je dober človek, pošten duhovnik, pa duhov ne zna ločiti. Ako niti liberalizma ne zna ločiti od krščanskega socializma v praktični politiki, ako verjame kakemu Hribarju, potem si lahko naredimo sodbo tudi o drugih njegovih zmoglostih. Začetkomu so volili v odbor preko polovice samih duhovnikov. To je za začetek skoro preveč klerikalizma. Ko jih več ne bodo rabili, jih bodo pometali vum. To so izkušnje, v katere človek toliko časa ne verjame, dokler jih ni doživel; zato jih tudi g. Ivanišević še ne verjame. Nekateri že verjamejo, zato tudi Dalmatinci večinoma že vedo kam spadaajo. Pa stvar pojde svojo naravno pot dalje. S tem pogledom smo hoteli le dokazati, kako se proti sistematičnemu, solidnemu in varnemu delu na gospodarskem polju, ki izvira od mož, ki priznavajo javno svoje katoliško prepričanje, povsod ruje od strani liberalcev ali zasleplencev na isti način. Pa to je ravno dokaz, da je naša stvar dobra, ker v kljub temu krepko raste in širi daleč naokoli svoje bujne veje, nasprotni napor pa ne morejo podreti mogočnega debela. Zato pa lahko rečemo: Zdravi ljudski razum, ki je vstvaril naše zadružništvo, ne bo pripustil nikjer, da bi se ga polastili liberalci in ga zlorabili v svoje nepoštenne namene!

AVSTRIJA.

Dr. Fořtova kriza.

Dunaj, 20. okt. Delajo nato, da se preosnuje Beckovo ministerstvo brez velike pozornosti. Neprimerno se jim zdi, da bi nastala ministrska kriza pred prvim branjem nagodbenih predlog. Čehi sodijo, da ponudita

odstop ministra Pacak in dr. Fořt, a sprejme se le Fořtova demisiia. Trgovinsko ministerstvo bi nato vodil začasno Pacak in ni izključeno, da postane definitivno trgovinski minister. Pacakovo mesto bi pa zavzel načelnik čeških agrarcev poslanec Prašek.

Dunaj, 20. okt. Baron Beck je glede na krizo v češkem taboru konferiral z ministroma Pacakom in dr. Fořtom. Izid češke strankarske in ministrske krize je važen glede na pristop Čehov v vladno večino.

Praga, 20. okt. »Union« (Politik) poroča z Dunaja: »V prvi vrsti imajo pravico do zastopstva v vladi češki agrarci, najmočnejša češka stranka. Dr. Fořt dela na skupen nastop čeških strank in je voljan, da odstopi svoje ministrsko mesto agrarcem. Tudi dr. Pacak je pripravljen, da odstopi. Ako se ne ustanovi enotni češki klub, je nemogoče, da ostaneta oba češka ministra v kabinetu.

»Poljsko kolo.«

Lvov, 20. okt. Demokrati, dozdej razdeljeni v tri frakcije, so se združili v demokratično »Unijo«. V volu imajo večino. Unijo bosta vodila Glabinski in Petelencz.

Draginja premoga.

Dunaj, 20. okt. Svobodni vsenemec Kraus je odmaknil svoj predlog glede na draginjo premoga, ker je obljubil Beck, da odgovori v tork na tozadevno Krausovo interpelacijo.

Narodna vprašanja.

Dunaj, 20. okt. Izšla je knjižica »Felix Austria«, ki jo je spisal neznan pisatelj s psevdonimom »Quidam«. Pisatelj priporoča, naj se leta 1908, kot 60-letnica vladanja Frana Josipa I., suspendirajo vsa narodna sporna vprašanja. Enoletno premirje bi pripravilo spravno ozračje, kateremu bi sledila uspešna mirovna pogajanja.

Heb, 20. okt. Hebško okrajno sodišče je odklonilo a limine neko češko tožbo, češ, da češčina ni v hebškem okraju deželni običajni jezik. Proti odklonitvi se je vložila pritožba pri hebškem okrajnem in pri praškem višjem deželnem sodišču. Hebško okrajno sodišče je odklonilo pritožbo.

NAGODBA.

Brno, 20. oktobra. Trgovsko-politična centrala združenih trgovskih in obrtnih zbornic in »Osrednje zveze avstrijskih industrijcev« je imela včeraj tu svojo sejo. Zastopane so trgovske in obrtne zbornice: hebška, graška, olomuška, plzenska, praška, liberška, solnograška, tržaška, opavska in dunajska. Sklepe se resolucija, ki priporoča odločno, da naj postavodajalni zbornici odobrita nagodbene predloge.

Dunaj, 20. oktobra. Stalni odbor treh industrijskih zvez (»Zveza avstrijskih industrijcev«, »Klub industrijcev« in »Zveza industrijcev v Avstriji«) se je izjavil za nagodbo v smislu brnske resolucije.

Budimpešta, 20. oktobra. Nasprotniki nagodbe neodvisne stranke, ki nameravajo izstopiti iz stranke, ustanove novo Ludovik

Kossuthovo stranko. Pristopi ji 18 do 19 poslancev. V opoziciji proti nagodbi bo torej v ogrskem državnem zboru »Ludovik Kossuthova stranka«. 25 poslancev narodnosti in 40 hrvaških poslancev. Za nagodbo se pa ne boje, ker opozicija ne namerava, da nastopi z obstrukcijo.

Dunaj, 20. oktobra. Dr. Lueger je izjavil časnikiarjem, da zdaj še ne vé nobena stranka kakšno stališče da zavzame glede na nagodbo. Tudi o svoji stranki se ne more izjaviti. Rekel je, da je že lahko mogoče, da se odobri nagodba.

Budimpešta, 20. oktobra. »Magyaroszag« objavlja članek poslanca Holla, v katerem pozikusa ovreči ugovore proti samostojni ogrski banki.

Budimpešta, 20. oktobra. »A Nap« poroča, da so našli način, po katerem ostane neodvisna stranka složna. Izdelali so izjavo, da dovoljuje stranka celotno nagodbo, a da zahteva ustanovitev lastne banke, ko postane vprašanje aktualno in se izpolnijo materielni in gospodarski predpogoji.

Budimpešta, 20. sept. Iz neodvisne stranke je izstopil poslanec Edmund Barta.

Budimpešta, 20. okt. Socialnodemokratska stranka namerava po shodih nastopiti proti nagodbi.

Dunaj, 20. okt. Dr. Ebenhoch je o nagodbi objavil daljši članek, ki naglašja, da je sedanja nagodba boljša, kakor so bile prejšnje. Stranka sama pa odloči, če ji tudi pritrdi.

BURNA SEJA SRBSKE SKUPŠČINE.

Belgrad, 20. oktobra. Mladoradikalni »Odiek« javlja, da nameravajo skupščino odgoditi do decembra. Ni verjetno, da pritrdi skupščina taki cinični igri s parlamentarizmom. Če se to zgodi, postanejo razmere take, kakršne so bile pred kraljevim umorom.

Belgrad, 20. oktobra. Skupščina je odgodena od 19. t. m. do 4. decembra. Opozicija je burno ugovarjala. Pasić je v nemiru prečital odlok in nato zapustil dvorano. Opozicija kliče: Proč s Pasićem, Marković pozivlja, naj gredo poslanci na dvor, ker se ni čul kraljev ukaz. Veljković: Kralj se strinja z najnovejšim nasilstvom, zato nima opozicija na dvoru ničesar iskati. Bozinović je hotel s stolom na Uzunovića, a so ga zadržali njegovi somišljeniki. Ko nastane mir, so sklenili, da izvolijo opozicijske stranke odposlance k seji, ki naj se vrši popoldne. Pri tej seji so sklenili, da hočejo skupno manifestirati proti odgodenju skupščine. Ministrski svet je pri kralju izposloval odgoditev skupščine z ozirom na trgovinska pogajanja z Avstro-Ogrsko.

Belgrad, 20. oktobra. Uradno demantirajo vest o zaroti proti prestolonasledniku Juriju.

BELGIJSKI KRALJ BOLAN.

Bruselj, 19. oktobra. Kralj je obolen na protinu, bolezen se je šušljala, zato je kralj odgodil svoj povratek iz Francije na nedoločen čas.

LISTEK.

Pismo z dežele

Nekaj o naši inteligenciji.

Takozvana »napredna« inteligencija na deželi ni le antisocialna in birokratska — kakor že povedano — po svojem delovanju, temveč tudi po svojih čustvih in mislih. Pa tudi v sodobnih kulturnih vprašanjih hodi povsem svoja pota.

Kakšna?

Nejasna in breznačajna pota. Pojasnil bom zadnji stavek tako, da se bo videlo, zakaj je med podeželsko in malomestno inteligencijo toliko nejasnosti in toliko že vsakdanje breznačajnosti.

Glavni vzrok površnosti v mišljenju in čuvstvovanju te inteligencije — ki se dela kakor bi vzela vso naprednost in svobodnomiselnost v zakup — je dnevno časništvo. Ni treba obsojati dnevnega časopisja, toda »inteligent« — posebno na deželi — bi moral poznati še kaj drugega. Velika večina podeželske inteligencije pozna izmed knjig komaj mal delček beletristične literature — in še k temu je prisiljena po dolgih zimskih večerih — med tem pa se boji znanstvenih knjig bolj

kot zlega. Odtod nejasnost in breznačajnost v vseh sodobnih kulturnih vprašanjih. Med podeželsko inteligencijo najdemo največkrat ljudi, ki se n. pr. fanatično navdušujejo za Combesovo taktiko in spretnost Briandovo — pa gredo v nedeljo k maši. In čudom se mora človek čuditi, zakaj so ti ljudje zunaj cerkve, po svojih gostilnah in domah tako krvoločni »Pfaffenfresserje«? Razlagam to tako-le:

»Njihovo« verstvo in njihovo »brezverstvo« je nekonsekventna celota. Radi nekonsekventnosti tega mišljenja in čuvstvovanja pa je treba, da deli tak »napreden« inteligent to svojo celoto v dve natančno ločeni polovici.

Na zunaj se nam vidi to verstvo podeželske inteligencije mlačno in indiferentno. In takšno je v resnici. Zato se zadovoljuje inteligenta po deželi in drugih malih gnezdih — z nedeljsko hojo v cerkev. Sami smatrajo to zgolj za formo in ne vidijo, da to njihovo verstvo ni pravo in da se njihov mnogokrat naravnost smešni »antiklerikalizem« ne vje-ma niti s formo niti z bistvom njihovega lastnega verstva. Površnost je, ki jim dopušča, da zamenjujejo formo verstva z bistvom vere in krščanstva. Povsem nejasno jim je, zakaj hočejo veljati kot verniki in zakaj kriče o »klerikalizmu«. Klerikalizem — to je beseda, ki je modna, ki se največkrat zakriva lastna praznота z njo.

Tipičen slučaj se mi je primeril nedavno. Govorilo se je tedaj o pogajanjih za avstro-ogrsko nagodbo. Pride človek k meni izmed te podeželske inteligencije, človek, ki se prištevja med takozvano akademsko naobraženo in je vsled tega v svojem okraju zelo ugleden — in pravi:

»Glejte, gospod, petnajst let sem že naročen na »Neue Freie Presse«, sleherni dan toliko pišejo o tej nagodbi, jaz to čitam, a še danes ne vem, zakaj gre pravzaprav.«

»Čemu ste torej še naročeni na »Prešo«?

»Navajen sem jo že in dolčas bi mi bilo po nji.«

Ta pogovorček je tipičen za našo podeželsko inteligencijo. Srečaš enega izmed njih na cesti, na poti v cerkev in ga vprašaš: »Zakaj hodiš k maši?«

Zagotovem te, da dobiš sledeči odgovor:

»Navajen sem že in dolčas bi mi bilo po nji.«

In ni res! Nihče in nikoli ne sme vseh teh kolikortoliko inteligentnih ljudi generalizovati in jih sugerirati brezverstva. Totalni brezverci niso. Večinoma je bila politična strast in moda — prosim ne podcenjevati te besede — ki je napravilo podeželsko in malomestno inteligencijo na Slovenskem versko indiferentno. V svojem površnem naziranju o svetu in človeku se jim je priljubila beseda »klerikalizem« ali »farsko«. Gosposka in ari-

stokratična so bil usta, ki so izgovorila ti besedi. In moda je zmagala. Čemu se brigati za verski problem, čemu morala — ko zado-stuje fraza in mal košček formalnosti! Kakor so ti inteligenciji ljubše prazne in mnogokrat naravnost dolgočasne »narodne« veselice, kakor pa resnično in pozitivno narodno delo, tako tudi v verskem oziru zadošča fraza ali pa psovka, namesto življenjskega načela vere, v kateri so se rodili in bili vzgojeni. Večje boje ima človek, ki hoče svoje prirojeno verstvo ohraniti v logični sestavi in se poglobiti v verskih načelih, katera se je učil že v mladih letih, kakor pa oni površnež, ki je delil zaradi komoditete in mode svoje »verstvo« v dve polovici: v frazo in psovko na eni in formalno navado na drugi strani. Zato pa je ves »antiklerikalizem« za duševno razpoloženje malomestne in podeželske inteligencije potreben; čim surovejši in robatejši je, tem krepkeje ugaša lučico, ki se v tem razpoloženju človeku sama prižiga v duši.

Zakaj, vzemimo tej podeželski inteligenciji še zadnji in poglavitejši del njihovega verstva — formalno navado, potem nastane tema. Kje so pozitivna, etična in moralna načela, ki bi jih morala potem dobiti ta inteligencija namesto svojega lastnega verstva in za svojo notranjo potrebo?

Na to vprašanje bi bil odgovor potreben!

Agresist.

DRUGA HAAŠKA MIROVNA KONFERENCA KONČANA.

Haag, 20. oktobra. V petek se je končala druga haaška mirovna konferenca. Predsednik Nelidov naglašal v svojem sklepnem govoru, da so se prvič kodificirala določila za vojsko na morju in pa razmerje nevtralnih velesil.

Haag, 20. oktobra. Nizozemska kraljica Viljemina je ustanovila v spomin II. haaške mirovne konference spominjsko svetinjo, ki jo podeli vsem 160 udeležencem konference.

ŠVEDSKA POMNOŽI ARMADO.

Stockholm, 20. okt. Glede na ločitev Norveške od Švedske pred dvema letoma je predložila švedska vlada zbornici predlogo, po kateri naj bi se pomnožila švedska pehota za 24 bataljonov po 1000 mož, ustanovi naj se lahka artiljerija, ki obstojaj iz 12 baterij s strojnimi puškami poleg topov. Ustanovi se tudi zrakoplovni, ženijski in brzojavni oddelek. Proračun se pomnoži vsako leto za 24 milijonov kron. Mornarica naj dobi dve veliki vojni ladji, dve oklopnici, dve obrežni obrambni ladji, osem rušilcev torpedovk, dvanaest torpedovk in osem podmorskih čolnov. Za mornarico bo izdala Švedska vsako leto 80.000.000 kron več.

Najnovejše.

Češka kriza.

Dunaj, 21. okt. Konservativci izjavljajo: Izpremenjeno stanje v češkem taboru po državnozborskih volitvah vpliva na sestavo Beckove vlade. Po pravici se naglašja, da je napačno, ker imajo sorazmerno slabi mladočehi v rokah velevlasti politična in parlamentarna mesta. Opravičeno so ugovarjale ostale češke stranke, da sta ministra dva mladočeha, da je zbornični podpredsednik mladočeh, da so postali trije mladočehi člani gospodske zbornice in da zahtevajo mladočehi zase tudi vodstvo češke politike. Ni čudno, da zdaj pred parlamentarno razpravo o nagodbi zahtevajo agrarci, katoliškonarodni češki poslanci in radikalci, da naj se popravi ta napaka. Odstopita zato najbrže dr. Fořt in dr. Pacak. A napaka je tudi med Nemci. Nemška ljudska stranka močna 25 mož ima dva ministra. Najbrže zato odstopi Prade in zavzame njegovo mesto kak nemški agrarec. Ministrskih kandidatov je veliko. Predvsem resni so: dr. Fiedler (mladočeh), Prašek (češki agrarec) in Peschka (nemški agrarec).

Dunaj, 21. okt. Konservativno glasilo piše o razmerah med češkimi strankami, da je provizorična »Zveza čeških strank« dejansko že prenehala. Mogoče, da bo funkcionirala še avtomatično. Močna pa ta zveza ne bo. Ob prihodnjih čeških deželnozborskih volitvah si bodo stali nasproti sedanji zavezniki. Volivni boj bo jako hud. Češki volivci so postali opozicionalci. Nadomestne volitve in mladočehske izjave proti vladi to dokazujejo. Celotno dr. Pacakovo kutnogorsko glasilo je objavilo oklic, ki zahteva od Becka, da naj izpolni znane češke zahteve, če pa tega ne stori, naj se pripravi, da odstopi. Dr. Stransky čimdalje bolj nasprotuje češkima ministroma. Tudi Kramář oponira ministrom, ki jih je še podpiral mesca julija. Dr. Heroldu očitajo, da je povzročil poraz v Vinohradih. Kljub razcepljenosti pa hočejo biti mladočehi vodilna stranka v državnozborskem klubu čeških strank.

Praga, 21. okt. Včeraj zjutraj je došel v Prago trgovinski minister dr. Fořt. Posvetoval se je z vodilnimi češkimi politikmi dr. Skardo, dr. Heroldom in z drugimi politikmi o sedanjem kritičnem političnem položaju in osobito o skupnem nastopu vseh čeških strank v skupni »Zvezi« in o stališču Čehov glede na nagodbo.

Praga, 21. okt. V soboto je govoril dr. Kramář v »Narodnem klubu« o avstroogrski nagodbi. Navzočih je bilo mnogo mladočehskih poslancev. Ni izključeno, da odstopita češka ministra. Pri sobotni konferenci »Narodnega kluba« so konstatirali, da prepreči razcepljenost v češkem taboru vsak energičen korak za izpolnitev čeških narodnih zahtev. Izjavljalo se je upanje mladočehov glede na parlamentarni kabinet o češki pozitivni politiki. Ne glede na češka ministra naj se združijo češke stranke in prično z opozicijo, če bo Beck še nadalje odklanjal češke zahteve. Sodijo, da odstopita že v torek dr. Fořt in dr. Pacak.

Praga, 21. okt. Včeraj zvečer se je odpeljal trgovinski minister dr. Fořt v Tuhomerice na lov.

Avstroogrška nagodba.

Berolin, 21. okt. »Norddeutsche Allg. Zeitung« objavlja članek, ki naglašja, da se je posrečilo po nagodbi vzdržati skupno življenje obeh državnih polovic in vzdržati skupno monarhijo kot velevlast. List konča: Čimbolj bosta Avstrija in Ogrska svobodno napredovali, tembolj utrjeno bo stališče habsburške monarhije nasproti inozemstvu.

Berolin, 21. okt. Glede na nagodbo piše »Nationalzeitung«: Splošno smo prepričani, da zamore Avstro-Ogrska le kot skupna država vzdržati svoje stališče v Evropi, izpolniti svojo kulturno nalogo na Balkanu in si ustvariti bodočnost. Želimo, da nastopata obe državi skupno. V edinstvi je moč Avstro-Ogrske in važnost za Evropo. Ločitev povzroči razpad.

Proti draginji.

Praga, 21. okt. Češki narodni delavci so priredili včeraj shod. Proti oderuštvi z živili so govorili državni poslanci Fresl, Klořač in Choc. Po shodu je korakalo 1500 delavcev po mestu. Nosili so napise proti oderuštvi z živili in z zahtevo, da naj se podelijo premogokopi.

Razna poročila.

Trst, 21. okt. Promet na progi Gorica-Trst je normalen.

Cernovice, 21. okt. V navzočnosti deželnega predsednika, deželnega glavarja in drugih oblasti so položili zadnji kamen na poslopju nemškega narodnega doma.

Praga, 21. okt. Končana je stavka godcev na nemškem deželnem gledališču. Godcem so malone popolnoma ugodili.

Bolcan, 21. okt. Pri Neumarktu in Sallurnu so v nevarnosti jezovi Adiže. Včeraj zvečer je voda padla. Pri Kalternu se je odtrgala zemeljska plast nad železniškim tlorom. Vlak so še pravočasno ustavili. Reka Passer je odtrgala pri Sv. Martinu del državne ceste. Pri Burgstallu je preplavljena drž. cesta. V imerski okolici je odnesla voda več mostov. V Callianu je odnesla reka Rio Secco del državne ceste.

ANGLEŠKA.

Ladybank, 21. okt. Zakladni kancler Asquith je ob liberalnem shodu nastopil proti trditvi, da nadvladujejo v liberalni stranki vedno bolj socialistične ideje. V modernem življenju postavljajo ne sme prezreti številnih socialnih potrebščin. Liberalizem pa so vražji socializem.

Manchester, 21. okt. Na shodu šestih železniških sindikatov so sklenili, da se prično pogajati z ravnateljstvi železničnih družb. Nevarnost stavke je zato odstranjena.

ARGENTINIJA.

Buenos Ayres, 21. okt. Argentinski predsednik je izjavil, da ne pritrdi po parlamentu povišani pokojnini.

Kitajska uvede deželne zборе.

Shanghai, 21. okt. Pekinska vlada je ukazala, da morajo takoj sestaviti okrožne, okrajne in deželne zборе. Vlada hoče pripraviti tako ljudstvo na parlamentarno delovanje. Deželni zbori bodo sestavljeni iz zastopnikov uradništva in veljakov. Deželni zbori bodo imeli le posvetovalni glas.

Italijanska železniška stavka.

Turin, 21. oktobra. Izvrševalni odbor »Splošne delavske zveze« se je soglasno izjavil proti železničarski stavki in sklenil, da se ustavi morebitni železničarski stavki. Stavka bi ovirala svobodo proletariata in bi le pomagala reakcionarnim strankam.

Rim, 21. okt. Izvrševalni odbor »Železniške zveze« se je izjavil proti stavki ali pasivnemu odporu železničarjev.

Demonstracija v Belgradu.

Belgrad, 21. okt. Včeraj dopoldne so demonstrirali v Belgradu visokošolci. Korakali so pred stanovanje ministrskega predsednika Pasiča in pred kraljev grad. Demonstranti so klicali abzug vladi. Demonstracija je imela namen, da se protesta proti odgojenju skupščine. Demonstrirali so dve uri.

TURČIJA.

Carigrad, 21. okt. Konzuli velevlasti v Mitrovicah so odpotovali za deset dni v Novi Bazar, Sjenico in v Plevlje.

Carigrad, 21. sept. Turčija je sklenila, da odpošlje štirim krečanskim velevlastim dopis, v katerem zahteva obrambo mohamedancev na Kreti. Grški častniki namreč ustanavljajo na Kreti milico, ki naj bi nadomestila mednarodne čete. Turčija se boji, da nameravajo zatreti mohamedance.

Carigrad, 21. okt. Proti bolgarskim četam se pritožita na Turčijo in na velevlasti grška in srbska vlada.

RUSIJA.

Peterburg, 21. okt. Predsednik druge dume je izjavil, da skrajna levica v tretji dumi ne bo tako močna, kakor je bila v drugi. V večini bodo kadeti, trudovniki, Poljaki in socialisti. Nova дума bo najbrže opozicijska. Razpuščena pa ne bo, ker bo voljna delati.

Peterburg, 21. okt. Rusija namerava čete premestiti tako, kakor so bile razstavljene ob sklepanju francosko-ruske zveze ob gališko in nemško mejo. Ob rusko-japonski vojski in ob notranjih nemirih so znatno oslabili posadke ob nemško-avstrijski meji.

Varšava, 21. okt. Grofica Marija Zamoyaska, o kateri so mislili, da so jo odvedli revolucionarji, je došla 21. t. m. v Varšavo h grofu Potockemu, svojemu očetu. Grozno je razburjena. Nedavno se je ubranila revolucionarskega napada z revolverjem. Vsa stvar bo pojasnjena, ko se izboljša grofičino zdravstveno stanje. Grofica je nervozna in je najbrže od postaje Malkin šla peš do posestva svojega sorodnika.

Peterburg, 21. okt. Finančni minister dementira vsa poročila, da namerava Rusija najeti posojilo v inozemstvu.

Batum, 21. okt. Več armenskih delavcev, ki so turški podaniki, se je hotelo vrniti v Turčijo. Ker pa Turčija zabranjuje turškim Armencem povratek v Turčijo, so nameravali s pomočjo dveh vodnikov skrivaj prekorčiti turško mejo. Turški vojaki so jih pa zalotili in so streljali nanje. Ubila sta vodnika in pet Armencev, šest jih je pa pobegnilo.

Peterburg, 21. okt. Car je izdal odlok, ki zaukazuje zdravstvene komisije v gubernijah Poltava, Volhinja, Lublin, Mohilev in Minsk, ker grozi navedenim gubernijam kolera.

Dnevne novice.

+ **Belokrajnska železnica.** Inženirji, ki bodo delali pri zgradbi belokrajnske železnice, so že došli v Novo mesto. Najeli so si Minislinjevo vilo.

+ **Trgovski shod,** na katerem je bilo kvečjemu do 300 trgovcev, trgovskih pomočnikov in netrgovcev, se je vršil, kakor smo napovedali. Netrgovec dr. Majaron je porabil to priliko, da brani liberalno obstrukcijo v deželnem zboru. Njegova izvajanja ne odgovarjajo resnici, kajti meščanstvu neče nihče jemati tega, kar ima. Zahteva S. L. S. je, da dobi slovensko ljudstvo sploh večje zastopstvo v deželnem zboru, in ta zahteva je tako upravičena, da se ji s pametnimi razlogi ne da nasprotovati. Na strokovnem trgovskem shodu ni imel tak strankarski politični govor nobenega drugega pomena, kakor delati novo reklamo za staro propadajočo liberalno stranko. Ali razširjenje volivne pravice kaj škoduje trgovskemu stanu? Prav nič. Ravno nasprotno. Trgovski stan slovenski more imeti od vsake demokratične volivne reforme samo korist. Liberalna stranka, ki na deželni nastopa kot radikalna »neodvisna« stranka, vendar ni nobena zastopnica trgovskega stanu. Po demokratični volivni reformi so odprta vsakemu trgovcu, ki mu ljudstvo zaupa, vrata v deželni zbor, ki so pa zdaj v prvi vrsti odprta samo privilegirancem. Zato so pa povsod res zavedni trgovci pristaši demokratičnih volivnih reform, in dr. Majaron ni nikogar prepričal, da bi bilo v interesu trgovskega stanu, braniti stare, plesnive, od vseh obojane volivne privilegije. Potem je značilno, da se je popolnoma molčalo o — konsumnih družtvih. Seveda, Lenarčič, dr. Windischer itd., ki vabijo ravnokar konsumna društva v svojo zvezo in jim obljubljajo vse mogoče pomoči, če pristopijo v politično liberalno zvezo, niso smeli več tudi na trgovskem shodu obsojati konsumnih družtev. Dr. Tavčar je bil svoj čas drugačen mož, ki je grmel proti konsumom, da se je vse kadilo. Z njegovim padcem je padla tudi bojevitost liberalne stranke za trgovce. Če se kdaj namera Hribar-Lenarčičeve zveze s snovanjem novih konsumnih družtev izpelje, se ne bo v celi liberalni stranki nihče potegnil več proti njim za trgovce. S tem je podan dokaz, da liberalna stranka ni več to, kar je bila, in da trgovec nima čisto nobenega stanovskega interesa več, capljati za liberalno stranko. Sklenile so se lepe resolucije, ki jih vsi odobravamo, in ki so se na shodih S. L. S. že opetovano obravnavale. A kdo bo te resolucije izvršil? Ali liberalna stranka, ki ima eno samo skrb, da nekaj osebic ohrani še nekaj časa na njihovih nezastavljenih mestih? V resnici more kaj storiti za izvršitev teh resolucij samo Slovenska Ljudska Stranka, ki je vedno krepkejša in se pripravlja na veliko delo, ki jo čaka, ko bo liberalna stranka popolnoma poražena. Trgovsko šolstvo je bilo liberalcem samo fraza, kajti resnega niso nikdar nič storili za to velevažno zadevo. Liberalci ne pridejo nikdar čez fraze in resolucije do pravega dela. Trgovsko šolstvo bo delo Slovenske Ljudske Stranke — to že zdaj lahko povemo. Zato je pa neumno na trgovskem shodu napadati S. L. S. in sprejemati pozdrave takih političnih načel, kakor je n. pr. »narodno-napredna« stranka na Štajerskem. Če se res skliče prihodnji trgovski shod bodoče leto, bodo liberalci zopet ravno tam s svojimi praznimi govori, kakor so sedaj, samo da bo stranka še mnogo manj porabna za vsako delo kakor je danes. Trgovci bi mnogo pametnejše ukrenili, ako bi pomogli, da se ta liberalna mōra odpravi s kranjske dežele in da se začne že vendar enkrat pravo in stvarno delo, od katerega bo imela vsa dežela resnično korist.

+ **»Narodni radikalec«** dr. Josip Mandić, organizator »N. D. O.« in nečak dičnega poslanca Matka Mandića, Hribarjevega pobratima, se je oženil z gospico Jozico, hčerjo materejskega župana Kastelca, ki je italijana, bivši pristaš Krstičev in hud nasprotnik našega naroda. »Edinost« čestita k slovesnemu dogodku. O ti narodni radikalc! Dr. Mandić je vreden drug onega narodnoradikalnega voditelja s Koroškega, ki v »Narodu« strašno grmi za narodni radikalizem, v Beljaku se je pa oženil s hčerjo najhujšega nemškutarja in občuje samo v nemškutarski družbi. »Slavenska Misao« pravi, da pri ženitvah naših narodnih radikalcev igra večjo vlogo mošnja nego ljubezen in narodnost — »ako da im nje dosta ono što dobivaju pod narodnom firmom.«

+ **Isto, kar smo mi že večkrat trdili!** »Gorenjec« piše o liberalnem »meščanskem volivnem odboru« v Kranju: V Kranju imamo nek odbor, ki se nazivlja z bombastičnim imenom »meščanski volivni odbor«. Člani tega volivnega odbora so edinele člani občinskega odbora in njih namestniki. . . . V odboru bujno cvete protekcionizem, v odboru ni nobenih pravih misli, v odboru ima eden, dva ali k večjemu trije prvo in zadnje besedo. Vsi drugi molče in ponižno kimajo. Ljudski glas tod ne pride v poštev. Hoče pa ta meščanski volivni odbor vendarle igrati vsikdar važno in vodilno vlogo. Ob vsakterih volitvah izide poziv: Meščani! Volivci! Meščanski volivni odbor je sklenil priporočati Vam, da na dan volitve odaste svoje glasove od meščanskega volivnega odbora postavljenim kandidatom: »id, po domače bi se reklo: »Jaz (mi) postavljam(o) sebe za kandidata in jaz (mi) Vam priporočam(o), da me (nas) volite.« Naposled po končanih volitvah izreka ta odbor meščanstvu prisrčno zahvalo, da je volilo od njega postavljene in predlagane kandidate, z **drugimi besedami se to tolmači, da se je dalo izvršno potegniti. Ubogi volivci!** To je pravo pravcato pašestvo.« — Tako »Gorenjec«, ki

je po vsaki zmagi tega liberalnega volivnega odbora pisal o »zavednih volivcih«. »Slovenec« je doslej vedno trdil, da so se Kranjčani večkrat dali liberalcem potegniti. Isto sedaj priznava »Gorenjec«. Tako izgledajo narodno-napredne zmage v Kranju. Ubogi volivci! Potegniti se daste, povrh vas pa liberalci zato še v »cajtenge dajo«. Poslušajte »Slovenec« svet — ne pustite se nikdar več liberalcem potegniti!

+ **Radovedni »Edinosti« odgovor.** Stara tetka »Edinost« nam je pred časom stavila vprašanje, v kateri vasi da je Jošt, ravnatelj »Zadružne Zveze« v Celju, rekel ob ustanovitvi nove posojilnice: »Črnihi duhovnikov nikar v odbor«. Da postrežemo tej radovednosti prave starikeve tetke, ji povemo, da je bilo to v Dolini pri Trstu, kjer so domačinji zahtevali v odbor tudi zaslužnega izvanredno narodnega župnika v odbor. Toda, da bo potolažena, ji povemo še, da je ravno tako govoril Jošt tudi v Poljčanah in drugih krajih na Štajerskem. Če ji še ni zadosti, ji povemo še kaj drugega, da bo klepetulja »Edinost« izpoznala, da razpolagamo vedno z dobrimi informatorji.

+ **Za župana v Kotredežu** je izvoljen gospod Mihael Ino, vrl posestnik v Potoški vasi. Castitamo!

+ **Predavanja reških krščanskih socialcev.** Na Sušaku je predaval dr. Rački o najstarejši zgodovini Sušaka, na Trsatu pa dr. Bačić, kako si ohraniti zdravje.

— **Zasluzeno plačilo »Gorenjcu«.** V »Gorenjcu« čitamo naslednjo notico: Ženski oddelek Sokola v Kranju je imel — kakor smo poročali — zadnjo nedeljo izredni občni zbor. Kakor znano, je nastala v tem društvu kriza radi odstopa starostke in podstarostke. Naše uredništvo je poslalo svojega poročevalca na ta občni zbor. Pa ga niso pustili zraven ter ga vrgli čez prag. To netaktnost si bomo dobro zapomnili in če potreba nanese, izvajali konsekvence. Iz »Slov. Naroda« povzamemo, da je bila še v ponedeljek izvoljena gospa Marija Mayrjeva za starostko, za podstarostko pa gospica Ivanka Omersatova, blagajničarka je sedaj gospica Netka Jägerova.

— **Medvedovo dramo »Za pravdo in srce«** bodo v kratkem predstavljali v slovenskem gledališču. Dne 25. t. m. bo gledališka bralna izkušnja.

— **Želje poštinih uslužbencev.** Deputaciji poštinih uslužbencev je izjavil trg. minister dr. Fořt, da bo l. 1908 v znamenju regulacije plač poštinih uslužbencem ugodeno. V bodočem letu se izvrši regulacija plač zakonitim potom.

— **Umrli** je na Opčinah gospa Ema Goriup roj. Daneu, soproga tržaškega dež. poslanca g. Ivana Goriupa. Truplo so danes zjutraj prepeljali v rodbinsko rakev na Prosek. Velesposlovani rodbini najiskrenejše sožalje! — V Montovunu pri Divači je umrl gostilničar g. Ivan Gombač. — V Belgradu je umrl »vadi, nadarjeni srbski pesnik Dušan Simić. — Umrli je v Ajdovščini trgovec gosp. Josip Krtelj, star 36 let.

— **Dva orožnika zadela strela.** Dne 17. t. m. sta orožnika postajevođa Ivan Seunik in orožnik Alojzij Steklasa na poti iz Brsta na Gradišče, okraj Logatec, vedrila pod nekim drevesom. V drevo je udarila strela in oba orožnika zadela. Ko je Steklasa se zopet zavedel, vlekkel se je po nogah in rokah plazeč dalje na Martinji Hrib. Na njegove klice so prišli trije možki, ki so njega in orožniškega postajevođa spravili v Logatec. Oba ponesrečenca sta težko ranjena, orožniški postajevođa smrtno nevarno.

— **Ustrelili** je v Ratačah na Gorenjskem Ivan Jauk Fronca Ivana, ki je bil svoj čas že v bolnici.

— **Skrozi okno je obstrelil** pri sv. Jakobu ob Savi neki neznanec Antona Groznika in Ivana Majdiča.

— **Seja občinskega odbora v Novem mestu** dne 18. t. m. O tem se nam poroča: Župan otvori sejo. Prebere se zapisnik zadnje občinske seje. Po prečitaniu istega poroča gozpod Karol Rozman o uspehu dražbe, oziroma prodaje smrek iz mestne hoste. Vzklicna cena tem smrekam je 20 K. Dasiravno je ponudil gospod Košiček, ki ima žago v Kandiji, nekaj kron več, se vendar oddajo smreke gozpodu Seideljnu z ozirom na to, da ima Seidelj žago v Novem mestu in ker je dosedaj vedno on smreke kupoval od občine. Mestna občina je s tem ukrepom okoli 45 kron na zgubi. Gizekova ustanova se podeli Ivanu Picelju, učencu tretjega gimnazijskega razreda. Pri tem je prišlo do živahne debate, ki je bila pač nepotrebna. Opaža se, da nekaj občinskih mož ponavljajo ravno isto za prvim govornikom ter tako zavlačuje celo sejo. Res je, da je čast biti občinski odbornik, le kazati ni tega treba, z galerije se tudi take vidi, ki »ne držijo govora«. Pri slučajnostih predloga svetovalec gospod Bruner, naj se stopnjice, ki peljejo pod domom rokodelskih pomočnikov na vodo, raje popravijo, kakor da se zazidajo. Pri zadnji občinski seji se je namreč sklenilo, da se jih zazida. Župan pl. Sladovič naznani, da se na predlog gospoda Brunerja ne more več ozirati, ker je razglas pravomočen in se proti zazidanju stopnjic ni podala nobena pritožba. Stopnjice pa so bile popolnoma nepotrebne. Na predlog gospod Umeke se pooblasti starčinstvo, da kupi vrt Henigmance za šolo, ker sega preveč v ulico in jo kazi. Dovoli se še prodaja borovega lesa gospodu Jacazu. — Gospod župan prebere nato pismo gospoda Karola Rozmana, v katerem ta naznani, da odstopi kot policijski načelnik in kot podžupan. Kot vzrok navaja obloženje z delom in da trpi njegova gostilničarska obrt, če ni on navzoč. Župan pl. Sladovič naznani, da prevzame on sam načelstvo policije in se naj prosí gospod Rozman, da ostane še vsaj kot prvi svetovalec. Gospod Bruner predlaga isto in našteva dobre lastnosti gospoda Rozmana.

Tozadevno debato je zaključil gospod dr. De Franceschi, ki je rekel, da mu je gospod Rozman izjavil, da pod nobenim pogojem več ne sprejme podžupanske časti. »Rozman mi je dal moško besedo, da ne sprejme več, poznam gospoda Rozmana, on bo držal besedo, ker je mož.« — Ker odstop ni bil na dnevnem redu, vzame gospod župan Rozmanovo izjavo na znanje ter jo odloči za prihodnjo občinsko sejo v obravnavanje. Po odmuru tajna seja.

— **Sestanek sodalitatis ss. Cordis Jesu** za novomeško dekanijo bo v četrtek, 24. t. m., v Brusnicah.

— **Naliv v novomeški okolici.** V noči od 17. do 18. t. m. je grozovito treskalo in grmelo v novomeški okolici. Nalivalo je tako, kakor bi se utrgal oblak. V Podgradu je tresčilo ob 11. uri ponoči v dvojni kozolec Janeza Kobeta iz Konca 9. Na kozolcu je bilo shranjenega čez 100 centov sena, 9 kop skope in tri štante ajde. Škode je do 4000 K.

— **Zenska bolnišnica cesarice Elizabete v Novem mestu** je dozidana in pokrita.

— **Prostor za gimnazijo v Novem mestu** je od učnega ministrstva odobren in stavbenemu uradu pri c. kr. deželni vladarju naročeno, da se načrti izdelujejo. Upanje je, da bo za šolsko leto 1909/10 poslopje že zidano.

— **Semnji v Novem mestu.** V torek, dne 22. t. m., bo v Novem mestu Lukežev semenj, ki je eden največjih celega leta; v soboto, 26. t. m., pa vinski semenj; vinski kaplica je izborna.

— **Polizkušeni samoumori v sili.** Graški »Volksblatt« od nedelje poroča: V soboto ob desetih zvečer je skočil v vodo ključavničarski pomočnik Martin Kodrič, rojen leta 1877 v Krškem. Mož je plaval nekaj časa in se potem rešil iz vode. Prepeljali so ga v stražnico. Kot vzrok poizkušene samoumora je navedel pomanjkanje in revščino.

— **»Matica Slovenska«.** Kot nov ustanovnik je pristopil k »Matici« gospod Stjepan Ratković, učitelj v Črnom logu pri Lokvah na Hrvaškem. — Društvene člane sprejema v Ljubljani iz prijaznosti tudi knjigarna L. Schwentner. — Radi izpremembe v upravi ljubljanske poverjeništvu ni pobiralo članarine samo spomladi, nego jo pobira tudi še sedaj.

— **Občni zbor »Podpornega društva za slovenske visokošolce« v Pragi** vršil se boče dne 11. listopada t. l., ob sedmi uri zvečer v restavraciji »Louvre« na Ferdinandove tride v Pragi.

— **V Gorici** so zaprli neko Marijo Uršič, ki se je preoblekla v redovno obleko, da je nabirala denar.

— **Vodovod v Pulju** je zopet pokažen. Ljudje morajo piti slano vodo, ker se morska voda meša med pitno vodo. Občinski svet z zanemarjenjem najvažnejših mestnih zadev jasno prepričuje občinstvo, kako je potrebno, da ga vržejo in da pride na vrh pametna gospodarska stranka.

— **Novodokrite jame v Istri.** Naš rojak A. Perko je proučeval kraške formacije v Istri in je odkril mnogo dosedaj v javnosti nepoznatih jam in podzemeljskih potokov. Lena je jama »Nedvedova jama« v Zlati. Dolga je 580 m, a globoka okrog 50 m in je polna prekrasnih stalagmitov. — »Martinova jama« pri Gradšču je največja in najlepša na Krasu. Geološke važnosti je »Tončeva jama« pri Materiji; globoka je 192 m. V globini 102 m pod površjem izvira močan slap, ki pada navpično 90 m globoko. G. Perko je proučil in deloma odkril 72 dosedaj neznanih jam, ki vzbujajo veliko pozornost.

— **V Postojni** se je včeraj ustanovilo k. s. izobraževalno društvo. Na ustanovnem občnem zboru, ki ga je sklical kaplan Fr. Virant in mu predsedoval katehet A. Azman, je pred številnim poslušalstvom mož in mladeničev govoril stolni vikar Luka Smolnikar iz Ljubljane. Novemu društvu želimo najkrepkejšega razvoja.

— **Župnijski izpit** so delali v Gorici od 8. do 10. oktobra č. č. gg.: Grilauč Josip, kurat v Kobjiglavu, Sebastijan Tognon, kurat v Topogljanu in Karol Piculini, kaplan pri Sv. Ignaciju v Gorici.

— **Dobro vino.** V Šmarji in okolici pri Kopru v Istri je naprodaj do deset tisoč hektolitrov vina, belega in črnega. Cena od 36 K naprej za hektoliter. — Posreduje »Kmetijsko društvo« v Šmarji pri Kopru, Istra.

— **Nadkomisar Klein izginil.** Iz Litije poročajo, da je ondi pred dnevi izginil nadkomisar Klein. Iz Trsta je pisal svoji ženi, da bo ona podedovala njegovo premoženje, on pa da bo, ko prejme žena pismo, že mrtev. Tržaška policija je dobila o tem brzogovorno obvestilo, a doslej g. Kleina še niso dobili.

— **Vesti iz Istre in s Krasa.** Zadnja nevihta je po Istri napravila obilo škode, ker je še dosti grozjda na trti, ki sta ga vihar in ploha doli zbijala. Tudi ajdo imajo ljudje še zunaj. — Vina je letos po Istri toliko, da vinogradnikom primanjkuje posod in morajo raditega grozdje prodajati. — Nekateri tržaški vinotrčci so dobili iz Budimpešte naročilo za istrsko vino. Nakupilo se ga je do zdaj že za okoli 10.000 hl. Cena je tačas 60 — 80 kron hl.

— **Iz Stevne v Istri.** Tamkajšna župna cerkev dobi nov marmornat veliki altar za 3000 K.

— **Tatovi ulomili v župnišče.** Na Topolovcu v Istri ulomili so predpreteklo nedeljo med službo božjo tatje v župnišče in pobrali okoli 700 K. cerkvenega in privatnega denarja. Tatovi so že v pesteh. Denar je pač najbolje sproti v poštno ali domačo hranilnico vložiti.

— **V Opertlju** v Istri dokončavajo lepo cesto do postaje.

— **Hrvatska šola pri sv. Luciji družbe sv. Cirila in Metoda za Istro** ima letos do 100 otrok. Šolo vodi učiteljica iz Zagreba gdčna. Glaserjeva. — Ondi imajo istrski Slovenci tudi svojo hranilnico in posojilnico Rajfeisnovo.

— **Utopljenca** je našel neki ribič včeraj jutraj v Savi in sicer v Renkah, župnija Polšnik, kamor bodo tudi mrliča pokopali. V utopljenca so spoznali nekega bivšega krojača, ki je stanoval v Zagorju ob Savi in nazadnje v St. Lambertu. Izginil je bil že v juniju. Najbrže je truplo ležalo v bičevju in ga je sedaj močno narasla voda vzdignila. — Pretekli teden so opazili v Savi še neko drugo moško, v črnem oblečeno truplo plavati.

— **Kamniški vodovod pretrgan.** Iz Stranj se nam poroča: Povodenj je tudi pri nas napravila že mnogo škode. Bistrica je odnesla mnost na okrajni cesti Kamnik — Gornjigrad, vzela jez in pretrgala kamniški vodovod. Tudi je Bistrica in nje pritok Bistričica vzela že mnogo rodovitne zemlje, a trga še vedno naprej. Dež zopet lije.

— **Povodnji na Gorenjskem.** Iz Gorij se nam piše: Hudo povodenj imamo pri nas v Gorjah radi vednega deževja. Lije že nekaj dni neprestano. Ljudje ne pomnijo že 60 let take povodnji. Škode bo napravila splošno precej, posebno pa je hudo prizadeta vas Krnica. Tu je tamošnji potok s toliko silo pridržil s hriba, da je prinesel seboj polno gradiva in je sedaj ta zasul strugo dva metra globoko. Zato si je moral potok poiskati drugo novo strugo in isto je dobil skozi skedenj kravji hlev in hišo. In sedaj tam drvi. Živino so morali ljudje vun spraviti. Vsa struga je zasuta, mostovi uničeni, tudi pota vsa raztrgana. — Tudi reka Radovna je močno nastla. Kako vam buči in se zaganja ob bregove. Že dereč ima takraten tek, kaj pa šele sedaj. Prekrasen pogled je sedaj v Vintgarja! To vam skačejo vodene kapljice visoko v zrak; saj ni čuda, ko s toliko močjo in hitrostjo pribobne ob skalovje. Vsa Krnica je torej predvsem občutno prizadeta. Poslanci, prosimo pomoči.

— **Predavanje.** Iz St. Jurija pri Kranju se nam piše: V nedeljo, 20. t. m. je predaval pri nas g. dr. Globočnik iz Kranja o kužnih in nalezljivih boleznih. Občinstvo se je predavanja udeležilo v obilnem številu in je z veliko pazljivostjo poslušalo gospoda doktorja o zanimivem predmetu. Gospodu doktorju se iskreno zahvaljujemo na veliki požrtvovalnosti.

— **Petdesetletnica smrti feldmaršala Josipa grofa Radetzkega** bo slovesno obhajala »Državna zveza voj. veteranskih društev« na Dunaju, meseca novembra t. l. Slavnosti se udeleže tudi deputacije veterancev iz raznih kronovin.

— **Železnična uprava** namerava vsa uradniška mesta na postajah od Dovjega do Bele peči radi zmanjšanja prometa opustiti in namesto uradnikov postaviti poduradnike. Tako je sedaj premeščen postajenačelnik v Ratečah, gospod žel. pristav. Ogorcutz, dočim se je asistensko mesto istotam že poprej opustilo. Tudi dovški postajenačelnik g. pristav. Soklič zapusti baje v kratkem dosedanje mesto.

— **Razburjeni Nemci.** V državnem zboru je Marcell interperiral, ker je bil Slovenec sodni tajnik gospod Erhatic v Celju imenovan za deželnosodnega svetnika. Nemci si menda domišljujejo, da so boljše službe izključna — nemška posest?

Ljubljanske novice.

lj **Kreditna zadruga obrtnikov.** Včeraj ob 10. uri se je vršil v mali dvorani hotela »Union« občni zbor kreditne zadruge obrtnikov. G. Anžič je otvoril prav dobro obiskovano zborovanje ter povdarjal važnost moderno osnovane kreditne zadruge. Namesto g. Sirka je bil izvoljen v načelstvo g. Cizej, pekovski mojster v Ljubljani. V nadzorstvo pa so bili izvoljeni gg.: Cerar iz Domžal; Ogrin, zidarški mojster na Vrhniki, in iz Ljubljane gg. Križnar in Srebot. G. Rašica, vodja »Zadružne zveze«, prebere pravila »Kreditne zadruge« in jih raztolmači. G. Anžič pravi, da se bo zanesljivim posilcem tudi brez porokov posojalo in se ne bodo delale nepotrebne sitnosti, kot je neka hranilnica v Ljubljani zahtevala za nekega popolnoma zanesljivega prosilca — pet porokov. Naznani, da bodo uradne ure »Kreditne zadruge« v torek in petek od 11. do 1. ure popoldne v »Zadružni zvezi«, Miklošičeva cesta. Deleži »Kreditne zadruge« so po 100 K, ki se pa tudi lahko izplačujejo v tedenskih, oziroma mesečnih obrokih. Posojila dobe samo člani zadruge. G. Rašica tolmači, zakaj se je osnovala zadruga z neomejenim jamstvom. G. Anžič povdarja, da stoji v pravih, da si »Kreditna zadruga« ustanovi lahko svojo prodajalnico, v kateri bi prodajala izdelke in pa tudi surovine obrtnikom. Povdarja tudi to, da se sicer dobi denar na posodo za nizko obrestno mero tudi drugod, ali dobiček ostane tudi drugod in ga nimajo obrtniki, kot ga bodo imeli pri »Kreditni zadruzi«. G. Ložar povdarja tudi važnost skupne prodajalnice obrtnikov, ker bi potem take prodajalnice obrtniki tudi lažje konkurirali z velikim kapitalom. G. Kregar pravi, da so se slovenski obrtniki vedno rekrutirali iz takozvanih nižjih slojev. Kapitala nimamo, a naravni nagon k samostojnosti nas sili, da združeni nastopamo za skupne koristi. Liberalizem — egoizem, ta se je preživil. Povdarjati moram to, da nam bo vodila knjige »Zadružna

zveza«, za kar se moram zahvaliti njenemu vodji g. Rašici. Člani, ki žive v boljših razmerah, naj vložijo svoj denar v našo zadrugo. Kar ustanavljate kot člani, je vaše in vaše ostane. — G. Kovač izjavlja, da ga veseli, ker se je osnovala zadruga, od katere bodo imeli vsi obrtniki koristi in ne posamezniki. G. Ložar pravi, da bi si lahko potom zadružne prodajalnice osvojili s svojimi izdelki Balkan, zlasti Dalmacijo, kar bo lažje po novi progi čez Belokrajino. G. Pust razloži, kaj je »inkassakredit«, v katerem lahko vsak obrtnik svoje neiztirjane račune pošlje zadrugi, ki mu jih poravnava in sama iztirja od dolžnikov. Nato zaključuje g. Anžič občni zbor.

lj **Komisijonalni ogledi javnih dvoran.** Kakor znano, se je vršil pred začetkom sezone po mestnem policijskem uradu v deželnem gledališču komisijonalni ogled. Čujemo, da se bodo v kratkem komisijonalno pregledale tudi vse večje javne dvorane, v katerih se vrše koncerti, javna predavanja, zborovanja, plesne veselice itd. To pa na svrhu, da se določi, kaj ima pri vsaki uprizoritvi v požarno-, stavbno- in zdravstveno-policijskem oziru za osiguranje obiskujočega občinstva pred eventualnimi nevarnostmi biti ukrenjeno. To za naše mesto novo in zahtevam moderne policijske uprave odgovarjajočo naredbo prav odkrito pozdravljamo in upamo, da dotični propisi ne ostanejo samo na papirju, marveč se jih v varnost občinstva izpolnuje v celem obsegu. Da mora biti obiskujoče občinstvo o tem primerno obveščeno, je razumno samobesbi. Prvi tak ogled se je že vršil v soboto popoldne v »Narodnem domu«.

lj **Odprta stavbišča v Ljubljani:** Troje ob Dunajski cesti, troje v Čigaletovih ulicah (nasproti sodišču), 2 v Sodnijskih ulicah, dvoje v Dalmatinovih ulicah, dvoje ob Resljevi cesti, več parcel na Aurovem zemljišču ob Martinovi cesti in poleg železnice; čvetero ob Miklošičevi cesti; več na škofovih parcelah pri Sv. Petru, pred Kolizejem, na Mirji in. 1 ob Slomškovih ulicah.

lj **Voda je upadla** v strugi Ljubljanice za 20 cm; barje je še pod vodo, le izanska cesta je že suha.

lj **Petje o Vseh Svetih** bo naslednje: Pri Sv. Krištofu popoldne ob pol 4 »Slavec«, ob 4 »Ljubljanski Zvon«. Kje in kedaj bo pela »Ljubljana« še naznamimo.

lj **V hotelu pri Maliču** prevzame restavracijo definitivno s 1. novembrm t. l. nov hotelir iz Inomosta; gosp. Eder, ki jo zdaj le provizorično upravlja, pa ostane na svojem mestu v kazini.

lj **Pokopališče v Dravljah** je dogotovljeno in prično takoj na njem pokopavati.

lj **Nezgoda.** Danes dopoldne je v Toeniesovi tovarni mazal delavec Jakob Schwarzmann kolo pri nekem stroju. Stroj je prijel delavca za roko in ga potegnil k sebi. Schwarzmann je zadobil na roki take poškodbe, da mu jo bodo morali najbrže odrezati. Bil je prepeljan z rešilnim vozom v deželno bolnišnico.

lj **Na oklicih** je trgovski sotrudnik gosp. Henrich Richter za prodajalko g. Ursulo Traven.

lj **Kolonija vil pod Rožnikom.** Za to kolonijo je med občinstvom veliko zanimanje. Misel o tej koloniji je izprožil podjetni arhitekt g. Petz. Kdo bo gradil kolonijo, še ni določeno. Poročilo, da bo gradil te vile g. König, je bilo napačno. Za vile, katerih bo vseh skupaj 45, je določen prostor na Lassnikovem svetu poleg Čončkove graščine.

lj **Slovensko gospodarsko izobraževalno društvo Trnovo in Krakovo** se tem potom obrača na slav. občinstvo s prošnjo za nakup poučnih in zabavnih knjig, katere naj se blagovoljivo poslati na upravništvo »Slovenca« z naslovom in ceno.

lj **Posvečevanje zvonov.** Mil. g. generalni vikar Flis je v soboto posvetil v Samassovi livarni pet zvonov in sicer tri za župno cerkev v Višnji gori, enega za kapelico Srca Jezusovega v Lazah (Planina), in enega za kapelico Matere Božje Podgradom (Koroško).

— **Podjetje Kleinmayer & Bamberg — akcijska družba?** Po mestu se govori, da namerava g. Bamberg ustanoviti akcijsko družbo, kateri bi svoja podjetja prodal za pet milijonov kron. Gosp. Bamberg bi ostal ravnatelj podjetij.

lj **Podraženje mleka.** Včeraj je imel v hotelu »Lloyd« ravnatelj »Kmetijske družbe« g. Pirc sestanek nekaterih okoličanov, ki odajajo mleko v Ljubljano. Ustanoviti se namerava neka mlekarska zadruga, ki bi mleko podražila.

lj **Gospod Vašiček,** bivši večletni član slovenske opere, je zopet angažiran na slovensko gledališče v Ljubljani kot operni basist. Basist gospod Hajek je odslovljen.

lj **Gospod Benšek** ostane, kakor čujemo, še kapelnik slovenskega gledališča, ker se je intendant z njim pobotala.

lj **Za učitelja petja** na I. drž. gimnaziji je namesto odstopivšega g. Mateja Hubada imenovan g. dr. Pavel Kozina.

lj **Slovensko gledališče** iz Ljubljane bo 27. t. m. gostovalo v Celju. Predstavljaljo bodo igr »Tat«.

lj **Kje je bila policija** v nedeljo jutraj, en četrt na eno uro, ko so razgrajali taho brez skrbi razgrajali po Trnovem, osobito okrog topničarske vojašnice, da so zbudili iz spanja prebivalce?

lj **Kinematographie Theatre Français** v bivšem »Kotliškem domu« kaže tekoči teden zopet lepe, krasne slike. Vsopred je res zanimiv. Podjetju se s takimi predstavami ni treba strašiti nobene konkurence in je doslej v tem oziru brez konkurence. Slike so jako čiste. V sredo bo zopet nov vsopred.

lj **V kavarni »Avstrija«** bodo danes svirali zagrebški tamburaši, jutri pa ljubljanski sekstet na lok.

lj **Izgubila** je g. Helena Stentova zlat moški prstan z opalom, vreden 18 K.

lj **Zanimiva reklama.** Trgovec g. Sark v Židovskih ulicah je v svoje razstavno okno v soboto postavil živega otroka, ki je držal v rokah reklamo za trgovino g. Sarka. Ljudstva se je pred trgovino kar trio.

Razne stvari.

lj **Tifus v blaznici.** V blaznici Dobrzan pri Pliznu se je pojavil tifus. Na moškem oddelku je zbolelo 10, na ženskem 50 oseb, med njimi dva paznika in pet paznic.

lj **Cudovit otok.** Znameniti otok v mehikanskem zalivu je prava kameleonska dežela, ker se barva tega otoka dvakrat na dan izpreminja, kadar pesek na produ ni pokrit z vodo, takrat je otok šrlatastodeč, a naraščajoča plima mu podeljuje zlato svetlikanje. Po tej pojavi ima tudi otok ime: »polžji otok«. Ta čudež prozračajo milijoni škrlatnih polžev, ki jih voda seboj prinaša. Pesek sam je zlatomene barve in kadar se naraščajoča voda razliva čez široki s školjkami posuti prod, se zopet leskečejo zlate proge na dnu v solnčni svetlobi, ko nastopi zopet plima, se izpremeni zlata barva na produ zopet v škrlatastodečo, ki postaja vedno bolj živoredeča in je naposled tako rdeča kot škrlat knežjega plašča, ker se milijoni polžev tedaj zopet vidijo v pesku.

lj **Milijonarka zločinka.** Že več časa so se dogajali v »milijonerskem okrožju« v Chicagu vlni, ki jih je izvrševala, kakor se je zdaj dognalo, milijonarjeva žena iz Milwaukeeja. Ona je vse izpovedala in priznala. Rekla je, da so jo taki polnočni čini tako mikali, da se jim ni mogla ustavljati. Da bi te vlni bolj spretno izvrševala, se je dala o tem poučiti od nekega kaznjence, zamorca, ki ji je pri tem pomagal in jo konečno izdal. Gospa Romadke je lepa in izobrazena žena. Igrala je veliko ulogo v čikaškem društvu. Njen mož jo je obisipaval z dragocenimi darovi in ji je dal vsako leto 2500 funtov sterlingov za obleko. Škode je napravila okro 2000 funtov sterlingov.

lj **Zakaj ubijalci priznavajo svoj čin.** Zelo zanimivo je v kriminalistiki vprašanje, zakaj ubijalci priznavajo svoj čin? Sodni svetnik Presselt priobčuje v tem oziru zelo zanimivo opažanje. Presselt trdi, da tri stvari gonijo zločinca na priznanje. Prvič, ker se v njem budi jeza, ko sliši na zaslišavanju in razpravi, da priče in strokovnjaki trdijo nekaj objektivno neresničnega. Drugič, ker cela razprava nanovo predločuje zločinu v duši celo dejanje in tretje ostanek religioznosti, ki vpliva na zločince. Čudno okoliščino, da zločince sili na priznanje želja, da pobijajo objektivno neresnico, potrjuje Presselt s to-le ilustracijo: Neki fant je bil obtožen, da je umoril čevljarja. Zdravniki so konstatirali, da ga je zločinec udaril s kladvecem. Nekateri so trdili, da ga je udaril z ostro, a drugi s ploskovito stranjo kladiva. Nato se je zločincu razvezal jezik in rekel je, da je ubil čevljarja s čisto drugim orodjem ter je priznal svoj čin.

lj **Po poroki otrovala moža.** Pred olomuškim okrajnim sodiščem je stala 4. t. m. mlada posestnica Frančiška Pridal iz Lešan, ki je otrovala svojega moža in je bila obsojena v deželno norišnico, ker je njeni zagovornik dr. Ambros izprevidel, da je ta svoj čin izvršila v blaznosti. Frančiška Pridal se je namreč na željo svojih starišev omožila z možem, ki je bil starejši od nje. Štiri dni po poroki je dala svojemu možu za zajtrk mleko, v katerem je bil pomešan arsenik. Medtem ko se je mož boril s smrtno, se je v duši mlade morilke menda odigraval strašen boj. V skesani ženi se je prebudila ljubezen in usmiljenje do moža. Napisala je na neko tablo: »Jaz sem te otrovala« in se je vrgla jokače na smrtno postelj svojega moža. On ji je odpustil in oba sta molila za ozdravljenje. Mož je umrl in žena, ki je blazno obžalovala svoj čin, je bila izročena okrajnemu sodišču. Od bolesti je bila tako iz sebe, da se je v zaporu do krvi opraskala in so jo morali stražiti, da si ne bi vzela življenja. Lastno očitjanje je nanjo vplivalo s tako silo, da je od obupa izgubila duševno ravnotežje in je v ječi zblaznela.

lj **Pokojni ruski veliki knez — katoliški duhovnik.** V Bozen-Griesu je bila preteklo sredo odkrita spominska plošča na vili Peratroncz. V tej vili je stanoval preteklo leto rimsko-katoliški duhovnik Ivan Baleisiis. On je umrl v Griesu ter je pokopan na rimsko-katoliškem pokopališču. Na spominski plošči stoji napisano: »V tej hiši je stanoval od 12. marca do 14. maja 1906 rimsko-katoliški duhovnik Ivan Baleisiis, rojen veliki knez Sergej Mihajlovič iz Rusije, umrl 14. maja 1906 ter je v Griesu pokopan«. Baleisiis je bil prognan z ruskega dvora in je nato postal katoliški duhovnik. Šele po njegovi smrti se je izvedelo za njegov visoki rod.

lj **Koliko stane zakonska nezvestoba v Ameriki.** Na temelju zakona, ki ga je izdal John Yakey na višjem sodišču v Seottlu v državi Washington, bo morala gospa Marija Timmovna iz Milwaukee plačati gospej Ani Zechovi, ženi Hijeronima Zecha, ki stanuje v Crivitzu, v državi Marinette, vsoto 25.000 dolarjev, ker je zmešala njenega moža.

Telefonska in brzojavna poročila.

lj **BELOKRANJSKA ŽELEZNICA V NEVARNOSTI.**

lj **Dunaj, 21. okt.** V petek po seji klubovih načelnikov je ministrski predsednik Beck stopil k dr. Ploju in mu dejal, da je vsled netaktičnosti Hribarjeve in tovarišev belokranjska železnica v nevarnosti.

RAZBURJENJE V »JUGOSLOVANSKI ZVEZI.«

Dunaj, 21. okt. V »Jugoslovanski zvezi« vlada skrajno ogorčenje proti Hribarju in drugovom, ki so šli v Pešto sebe in klub blamirati. Povdarja se, da klub ni nikdar tega sklenil, kar je lažljivo poročala Jugoslovanska korespondenca. Kdo je laž dal v svet se ne vé.

Dunaj, 21. okt. »Jugoslovanska zveza« ima jutri ob 1. uri dopoldne sejo. Položaj je skrajno kritičen.

Dunaj, 21. okt. Radikalni člani v »Jugoslovanski zvezi« niso zadovoljni s tem, da je dalmatinski deželni odbor častital baronu Becku za novo železnico. Ti člani hočejo v nagodbi zavzeti isto stališče kot Supilo in pravijo, da nova železnica ni na korist Hrvaški, ker bi bila s Kranjsko zvezana.

SLOVENSKI KLUB.

Dunaj, 21. okt. »Slovenski klub« ima jutri ob 7. zvečer sejo. Poslanec Šuklje bo referiral o nagodbi. Klub skoro gotovo sklene, da poda v prvem branju le kratko, krepko izjavo.

CESARJEVO ZDRAVJE.

Dunaj, 21. okt. Uradno se poroča: Včerajšnja cesarjeva noč je bila slabša, ker je cesar silno kašljal in ni mogel spati. Vsa protisredstva proti kašlju so bila brezuspešna. Polnoč je bila že davno proč in cesar še ni spal. Cesar je šele proti jutru nekoliko zadremal. Tudi mrzlice ni bilo. Cesarjev apetit je dober, moči povoline. Korespondenca Viljem poroča, da se cesarjevo zdravstveno stanje boljša. Izginili so popolnoma sledovi slabe petkove in sobotne noči. Nevarnost za cesarja je odstranjena in se je pričela pri cesarju rekonvalescenca (okrevanje). V npravi boleznii je, da kašelj ne izgine takoj. Zadovoljiva znamenja so, ker cesar več ie, ker je izginila mrzlica, ker je cesar boljše volje in ker je cesar povoljno močan. Včeraj je bilo določeno, da bo v cesarjevi spalnici brana sv. maša, a ker je imel cesar slabo noč, se je to opustilo.

Dunaj, 21. okt. Na intervencijo zborničnega predsednika in ne vsled Malikove interpelecije se poroča vsak dan zbornici o cesarjevem zdravstvenem stanju.

Dunaj, 21. okt. Cesarja bodo izkušali pregovoriti, da v slučaju napredujoče rekonvalescence potuje za nekaj tednov v južne kraje.

Dunaj, 21. okt. Na tisoče oseb je bilo včeraj v Schönbrunn. Od ust do ust se je širilo veselo poročilo, da se cesar povoljno počuti, da si ponoči ni dobro spal. Cesar je zaslišal včeraj oba višja dvorna mojstra in ravnatelja dvorne pisarne. Nekaj časa se je cesar v veliki galeriji izprehajal. Cesar je bil včeraj tudi prvič v svoji novi schönbrunnski pisarni, v katere ozadju se nahaja mal smrekov gozdič. Drevesca so pripeljali s Štajerskega in improvizirali gozdič v sobi. Napadov kašlja je bilo včeraj manj. Popoldne od 1. nadalje je bil cesar veliko boljše volje kakor zjutraj. Upajo, da je na cesarja ugodno vplivalo včerajšnje krasno vreme. Prezračili so sobe, kjer ne biva cesar podnevi.

Dunaj, 21. okt. Marija Valerija je prišla v Schönbrunn z otroci in se najbrže ne povrne v Wallsee. Danes je obiskala cesarja.

Dunaj, 21. oktobra. Danes je cesarju boljše, ker je imel ugodnejšo noč kot je pa bila ona od sobote na nedeljo. Katar se je zmanjšal, mrzlice ni. Ker je bila noč boljša, je cesar tudi bolj pri moči. Tek je dober. Izmečki so še vedno suhi. Cesar je vstal danes ob navadni uri ter je delal. Nameravani izprehod v veliki galeriji je danes vsled slabega vremena moral izostati. Dopoldne in opoldne je bil bolnikov položaj ugoden.

ČEŠKA KRIZA.

Dunaj, 21. oktobra. Minister Pacak je z ogorčenjem zavrnil poizkuse, spraviti ga v navskrižje s trg. ministrom dr. Fořtom. Pod nobenim pogojem ne sprejme od dr. Fořta odloženih portfelj. Pacak in Fořt počakata sklepe čeških klubov in bodeata skupno postopala ter eventualno naredila prostor agrarcu Peški in kakemu drugemu Mladočehu Fiedlerju ali Vohanki.

VELIKI VOJVODA TOSKANSKI NEVARNO OBOLEL.

Solinograd, 21. oktobra. V Lindavu je nevarno obolel veliki vojvoda toskanski. Boje se za njegovo življenje.

VELIKA TATVINA V MIRAMARU.

Trst, 21. oktobra. Neznani tatovi so na brzojavni postaji v Miramaru pokradli brzojavnih in znanstvenih aparatov v vrednosti 8000 kron. Policija je našla samo pilo, vrv in drog, ki so jih rabili tatovi.

OROŽNIK USTRELIL TATU.

Dunaj, 21. oktobra. Pri Deutsch Wagramu je orožnik zasledil dva tatu, ki sta kradla telefonske žice. Tatova sta bežala, orožnik za njima. Nakrat sta pričela tatova streljati na orožnika. Orožnik je nato tudi streljal in pri prvem strelu ustrelil enega tatu. Identiteta ustreljenega tatu doslej še ni dognana.

DVA SRBSKA ČASTNIKA ARETIRANA.

Belgrad, 21. oktobra. Veliko pozornost vzbuja aretiranje podpolkovnika Obiša v Kragujevacu in stotnika Stefanovića v Nišu. O vzrokih aretacije še ni nič znanega.

NEZGODA ŠPANSKEGA KRALJA.

Madrid, 21. oktobra. Most, preko katerega se je včeraj peljal španski kralj, se je podrl. Kralju se ni nič zgodilo.

RAZMERE V PERZIJI.

London, 21. oktobra. V Teheranu je demisioniralo parzijsko ministrstvo, ker je dobilo od parlamenta nezaupnico.

Dobro idoča stara 2370 3-1

gostilna

daje se na račun proti kavciji. — Naslov pove upravništvo »Slovenca«.

Lastno obvestilo.

Josip Senica

trgovec v Hlagovici, se je zaročil z gospodično

Minko Jenkovičevu

v Hamniku. 2406 1-1

Dobro izurjena 2369 3-1

blagajničarica ali prodajalka

tobaka na debelo, želi takoj nastopiti mesto.

Naslov pove iz prijaznosti upravništvo »Slovenca«.

Trgovski učenec

s primerno šolsko izobrazbo, poštenih uglednih starišev, 15—17 let star, se sprejme pod ugodnimi pogoji v trgovino z mešanim blagom v poduk. Prednost imajo, kareri so se trgovstva že kje učili. Pojasnila daje Mihael Omahen, trgovec v Starem trgu pri Višnji gori. 2376 2

Dobrega in poštenega

knjigoveza

sprejme v službo knjigoveznica družbe sv. Mohorja (M. Brugger) v Celovcu.

Ponudbe so tja poslati. 2404 3-1

Dr. Kovacs-evo mazilo za roke.

V rabi nedosežno, povzročuje nežnost in belino rok v 3 dneh. — Lonček 1 K 20 v.

„International“ odstranj. mahu

naglo in gotovo odstrani nepotrebne koccine v obrazu in po rokah. — Steklenica 6 K. Razpošilja po povzetju lekarna pri Mariji Pomagaj, Budapest, Liszt Ferencz-tér 20. 2303 18-1

Poziv.

Ker se bode l. okrajna hranilnica in posojilnica v mestu Kamnik opustila, se pozivljajo vsi oni, kateri imajo dvigniti še kako hranilno vlogo, da isto v teku 8 dneh dvignejo, sicer se po preteku tega časa izroče vse vloge c. kr. sodišču v shrambo.

Načelstvo.

2405 1-1

Hiša

se da v najem ali proda na dobrem prostoru v bližini farne cerkve v letovišču Bled. Več se izve pri Jožetu Staretu, mizarju na Bledu.

Spoštovanjem

J. Stare, mizar.

2383 3-3

Iščem za uk prostora v krščanski mešani trgovini za

2402 1-1

deklico,

15 let staro, zdravo, paimerno čvrsto, večšo slovenskega in nemškega jezika; šolski uk je z odliko dovršila. Prvo trgovsko podjago ima že tudi od doma.

Lovro Fugina, trgovec,

Sv. Peter pri Celju.

Angleško

skladišče

oblek

Ljubljana, Mestni trg št. 5.

Bogata zaloga konfekcije za gospe, dame, dečke in deklice. 2400 3-2
Obleke in površniki se po meri za gospe in dame najfinejši in najhitreje izgotavljajo na Dunaju.

Pošilja tudi na izbero in :: brez povzetja! ::

Najnižje cene!

O. BERNATOVIČ.

Razglas.

Pozivno na tukajšna razglaša zaradi vložitve ponudb za izvršitev dovozne ceste k postaji nad »Vrdom« v cestnem okraju Vrhnika se vnovič razglaša, da je podpisani deželni odbor podaljšal dobo za izvršitev te ceste do 1. avgusta 1908.

Pismene, vsa dela zapadajoče ponudbe za to na 38.500 K proračunjeno cestno zgradbo je napovedbo popusta ali doplačila predložiti do 15. novembra t. l. ob 12. uri opoldne podpisanemu deželnemu odboru.

Ponudbe morajo biti opremljene v smislu prvega razglaša.

Načrti, proračun in stavbni pogoji so na ogled pri županstvu na Vrhniki.

V Ljubljani, dne 19. oktobra 1907.

2407 3-1

Deželni odbor kranjski.

The American Bioscop

Resljeva cesta št. 3 na vogalu sv. Petra ceste.

Otvoritev v kratkem!

Moderni kinematograph

Otvoritev v kratkem!

Novo!

Senzačno!

Zelo elegantno!

2408 1-1

Delniška družba „ZDRUŽENIH PIVOVAREN“ Žalec in Laško

— priporoča svoje izborni pivo. — Specialiteta: „Salvator“ (črno pivo a la monakovsko). —

Zaloga Spodnja Siška (telefon št 187).

— Pošiljlatve na dom sprejema restavratore „Narodnega Doma“ g. Kržišnik (Telefon št. 82.) —

Prvi vseslovenski trgovski shod.

Ljubljana, 20. okt. 1907.

V okrašenih dvorani »Mestnega doma« zborujejo slovenski trgovci iz vseh slovenskih pokrajin. Zborovanje odpravi »Merkurjev« podpredsednik g. Alojzij Lilleg, ki pozdravi predvsem vladnega svetnika Kulavica, ljubljanskega župana Hribarja in predsednika trgovske in obrtne zbornice Josipa Lenaršiča. Iskreno pozdravlja zastopnike slov. trg. org. iz Celja, Gorice in Trsta. Prepričanje, da si mora biti naš trgovstvo na jasnem v svojem položju in o ciljih slovenske trgovine ter da mora zagotoviti sredstva, ki so potrebna, da bo šla krepko navzgor slovenska trgovina ter da bode napredoval v vsakem oziru slovenski trgovec po vsej moči v naši lepi domovini, to je bil edini namen, ki je društvo »Merkur« napotilo, da se je obrnilo do slovenskega trgovstva s svojim vabilom. Drugih namenov naša stanovska organizacija ni imela, kar tukaj najodločneje naglašam.

Zapisnikarjem se izvoli g. Silvester Škrbinec.

Predsednik prečita sledeče pismo trgovskega ministra dr. Fošta: »Za dopis z dne 1. oktobra t. l., s kojim me je slavno društvo povabilo na prvi vseslovenski trgovski shod, ki se vrši dne 20. t. m. v Ljubljani, čast mi je izraziti svojo najljubše zahvalo. Kakor sem imel priliko razpravljati o razvoju trgovske organizacije med Slovenci. Zategadelj obračam tudi vso svojo pozornost temu prvemu stanovskemu shodu ter izražam s tem željo za njega najugodnejši izid. Objednem blagovolji sprejeti izraz moje odlične spoštovanja. Dr. Fošt I. r.

Nato pozdravijo shod v imenu deželne vlade g. svetnik Kulavica, v imenu mestne občine in v svojem imenu župan Ivan Hribar in predsednik trgovske in obrtne zbornice g. Lenaršič.

O vlogi trgovine v narodnem gospodarstvu, osobito slovenskem, poroča g. dr. Danilo Majaron, odvetnik in deželni poslanec, ki predlaga sledečo resolucijo: »Prvi vseslovenski trgovski shod, zavedajoč se, da je trgovina tisti gospodarski faktor, ki slovenskemu narodu odpira vire čedalje večjih dohodkov, ki ga je v stanu povzdigniti do blagostanja in s tem do samostojne veljave, ako se izkoristi njegov prometni položaj in njegova nadarjenost, izreka, da mora in hoče slovensko trgovstvo stremeti za moderno izpopolnitvijo trgovine do najvišjih oblik in zahteva od vseh poklicanih faktorjev, da z vsemi močmi pospešujejo trgovski poklicni razvoj slovenske trgovine v označenem smotru.« — Se soglasno odobri.

Predsednik prečita brzojavni pozdrav shodu deželne glavarja g. pl. Detele, ki je zadržan se udeležiti shoda.

O pomenu Trsta za naše narodno gospodarsko življenje govori g. dr. Henrik Tuma, odvetnik in deželni poslanec v Gorici. Predlaga sledečo resolucijo: »Prvi vseslovenski trgovski shod, videč važnost in ugodnost geografičnega, etičnega in gospodarskega položaja Slovencev in ozemlju, kojega zavzemamo, videč, da je središče tega položaja največji in skoraj edini avstrijski trgovski in pomorski emporij Trst, izreka, da uvidijo v razvoju slovenskega gospodarskega in posebej trgovskega položaja v Trstu garancijo za boljše bodočnost v političnem, socialnem in gospodarskem oziru.«

Dr. Tuma je ob tej priliki učil novo vero v se. Pozabljajal je, da je slovensko ljudstvo v rokah internacionalnega rimskega mističnega klerikalizma. Kot zgled je navajal Slovencev v Angliji in v Ameriki. Kako dr. Tuma razume trgovino, dokazuje njegova trditev, češ, da se skozi Trst izvažajo ogrsko žito, dasi se skozi Reko in gre le malo ogrskega žita skozi Trst. V razvoju trgovstva vidi dr. Tuma pravo svobodomiselnost in napredek ne glede na politične stranke. Dr. Tuma visoko slavi nemško tehniko in trgovino. Priporoča Slovcem nemški zgled in priporoča kolonizacijo Trsta. Kako bi izvajal dr. Tuma tako, sicer potrebno kolonizacijo. Najbrže tako, da bi poitalijančil in ponemčil tržaška slovenska

društva, kakor je to storil s svojim goriškim »Pevskim in glasbenim društvom«, ki se predstavlja po goriških vogalih za »La società di canto — Gesangsverein«. Tuma nima pravice, da očita našemu ljudstvu internacionalni rimski mistični klerikalizem, ker izvaja sam v Gorici praktični internacionalizem s poitalijančenjem in ponemčenjem slovenskega društva.

O slovenskem trgovstvu na Štajerskem in Koroškem poroča posojilnični knjigovodja g. Smrtnik iz Celja, ki predlaga sledečo resolucijo: »Prvi vseslovenski trgovski shod v Ljubljani izraža svoje trdno prepričanje, da je splošni napredek štajerskih in koroških Slovencev odvisen od napredka slovenskega trgovstva na Štajerskem in Koroškem. V ta namen je težiti za vsestransko organizacijo slovenskih trgovcev na Štajerskem in Koroškem in zahtevati, da se jim da potrebno strokovno šolstvo ter da se ustanovi posebna trgovska in obrtniška zbornica za Spodnje Štajersko.«

Ob 1. uri 10 minut zaključil predsednik dopoldansko zborovanje.

Tudi popoldanskemu zborovanju predseduje g. Lilleg. Navzoča sta vladni svetnik g. Kulavica in predsednik trgovske in obrtne zbornice Lenaršič. Župan Hribar ni navzoč. Sploh je tudi dopoldne že takoj po prvem poročilu izginil.

Gosp. Josip Ulčakar iz Trsta govori o slovenski trgovski in o višji trgovski šoli v Ljubljani. Predlaga: »Prvi vseslovenski shod smatra za potrebno, da se osnujejo trgovske nadaljevalne šole ali vsaj posebni trgovski tečaji na obrtnih nadaljevalnih šolah v vseh trgovskih krajih, dalje, da se ustanove nižje trgovske šole v Ljubljani in v Trstu ter na primernih mestih za Notranjsko, Dolenjsko, Gorenjsko, za Spodnje Štajersko, za Spodnje Koroško ter za Goriško. S posebnim povdarm pa izreka, da je takojšnja ustanovitev višje trgovske šole v Ljubljani neobhodna in nujna potreba ter pozivlja vse odločilne faktorje, zlasti pa visoki deželni zbor kranjski, da ukrenejo vse, kar je treba za takojšnjo ustanovitev te šole. Izreka tudi, da je potrebno, sporedno storiti vse, kar treba, da se enaka šola čimprej ustanovi tudi v Trstu.« — Obvelja.

V svojem govoru navaja, da smo dobili v Avstriji prvo trgovsko šolo pod Marijo Terezijo, Navaja, da se je ustanovila Mahrova šola leta 1834. Visoki trgovski šoli sta v Avstriji dve: Revoluta v Trstu in Eksportna akademija na Dunaju. Slovenskih nadaljevalnih trgovskih šol nimamo. Nižje trgovske šole pripravijo najboljši pisarniški material. Priporoča, da naj gledajo trgovci na to, da se priklapi vsaki meščanski šoli tudi trgovski tečaj. Priporoča po večjih mestih meščanske šole. Nadalje se izjavi za gremialne šole povsod, kjer imamo Slovenci večino. Govornik priporoča večerne sestanke trgovcev.

Deželni poslanec Sancin vpraša, kaj da je s trgovsko višjo šolo. Poročevalec izjavi, da je izprošila stvar kranjska trgovska zbornica. Odločitev imata še dežela in država. Dr. Murnik navaja, da mislijo v Nemčiji uvesti devetletne trgovske šole. Misli, da moramo misliti na take šole, kjer se nauči tudi samostojni trgovec kaj. Priporoča trgovcem razstavo, ki se pripeti prihodnje leto v Pragi po praški trgovski in obrtni zbornici.

Dr. Majaron: Ravno kar se je govorilo, da tiči stvar o trgovski šoli v deželnem zboru. Mogoče, da se bo oglasila neka javnost in bo rekla: To je storila liberalna obstrukcija. Vi vsi sami veste, da je lani prišla liberalna obstrukcija, ko je preje gospodarila štiri leta klerikalna obstrukcija. Velik razloček je med obema obstrukcijama. Prva obstrukcija je šla s stališča, da dokler ni volivne reforme, toliko časa ne dovoli dnevnega reda. Do takrat smo poznali obstrukcijo kot sredstvo, da se prepreči krivica po večini. Ta obstrukcija je pa imela namen, da nekaj izsili. Naša obstrukcija ima opravičeno moralno zase. Sklenili smo, da obstruiramo, ker se hoče izvršiti napad na meščanstvo, če tudi žrtvujemo življenje. Ako se gre za vprašanje obstrukcije, ni naša obstrukcija taka, kakor klerikalna. Pripravljeni smo za vsako podporo kmetijstvu ali obrtniškemu stanu. Vse kaj drugega je klerikalna obstrukcija, ki ima namen, da izsili nekaj. Konstatirati sem le hotel, kak namen ima ena, kak namen druga obstrukcija.

O koristi trgovske organizacije, o naši organizaciji in nje smotrih sta poročala Leopold Fürsager, trgovec v Radovljici in Karol Meglič iz Ljubljane.

»Prvi vseslovenski trgovski shod, prepričan, da je trgovska organizacija na stanovsko-strokovni podlagi živo potrebna, za po-

vzdigo tako slovenske trgovine in slovenskega trgovskega stanu, kakor za uspešno zastopanje splošnih interesov slovenske trgovine in za varovanje interesov posameznih trgovcev, se izreka za to, da se obstoječa trgovska organizacija utrja in popljuje z določanjem zaupnikov in poverjenikov ter s snovanjem novih trgovskih društev, trgovskih kreditnih in denarnih naprav po vseh slovenskih pokrajinah. Središče slov. trgovske organizacije bodi slovensko trgovsko društvo »Merkur« v Ljubljani, čigar vestna skrb bodi vzdrževanje tesnega stika med posameznimi deli trgovske organizacije po sestankih, skupnih posvetovanjih in lokalnih shodih. O uspešni organizacijskega delovanja o smereh bodočega delovanja pa naj razpravljajo vseslovenski trgovski shodi, ki naj se kot stalna uredba vrše, če le moč v presledkih enega leta.« — Resolucija se sprejme.

Razprave se udeleži g. Ulčakar, ki navetuje, da naj se vzame v roke tudi nastavljanje trgovcev in uslužbencev. Priporoča, naj se uče trgovski sotrudniki italijanščine.

Rebek iz Celja pozdravi shod v imenu narodne stranke na Štajerskem. Priporoča naj bi »Merkur« izdal vsaj vsako drugo leto poročilo o stanju slovenskega trgovstva. Ostro napada »Štajerca«.

O stališču slovenskih trgovskih sotrudnikov poroča Ivan Vole, trgovski sotrudnik v Ljubljani. Predlaga: »Prvi vseslovenski trgovski shod z veseljem pozdravlja delovanje slovenskega trgovskega društva »Merkur« na to, da obstoje in da se ohranjajo dobra razmerja med trgovci in trgovskimi sotrudniki, da se povzdigne socialno stališče trgovskih sotrudnikov, dviga njih splošna in strokovna izobrazba in se jih tako pripravlja za bodočo trgovsko samostojnost in prosep slovenskega trgovstva.« — Obvelja.

O novem obrtnem redu in njega vplivu na našo trgovino poroča g. dr. Franc Windischer, ki predlaga: »Prvi vseslovenski trgovski shod, izpoznavajoč potrebo dosledno izvedene stanovske obrambe za trgovski stan, se izreka za uvedbo sposobnostnega dokaza za vse stroke detajlne trgovine ter zahteva, da se obrambi nastanjenega trgovca in obrtnika služeci zakon, kakor zakon o razprodajah in zakon o detajlnem potovanju izvajajo strogo in brez neumestne popustljivosti in da se brez odloga reformira obstoječi krošnjarski zakon, današnjim gospodarskim razmeram primerno. Vseslovenski trgovski shod nadalje izpoznavajo, da je za obrambo reelnega kupčijskega poslovanja in za ohranitev dobrega imena naših tržišč nujno potreben zakon proti nelojalni konkurenci, in sicer v obliki, ki omogoča preganjanje nedostojnega kupčijskega poslovanja v katerikoli obliki. Vseslovenski trgovski shod, uverjen o potrebi splošnega, avtoritativnega zastopstva celokupnega avstrijskega trgovstva, zahteva soglasno, da se ustanovi brez odloga trgovski svet kot stanovsko-strokovno zastopstvo trgovcev.« — Obvelja.

Dr. Franc Windischer je pokazal v svojem govoru pomen stanovske obrambe za trgovino, navajal vzroke, ki silijo trgovca-detajlista, da zahteva za detajlno trgovanje postavnega varstva. Podal je pregled določil novega obrtnega reda, ocenil njih pomen in dokazal, v kakem oziru potrebuje obrtni red izpopolnitve. Zahteval je, da se strogo izvajajo obrambene postavbe, postavba v obrambo proti nepošteni konkurenci in moderno krošnjarsko postavbo. Končno utemeljuje zahtevo trgovstva po lastnem zastopstvu v trgovskem svetu.

»Narodna delavska organizacija v Trstu« priporoča pismeno, da se nastavi v Trstu kolikor mogoče veliko slovenskih uslužbencev. Slovenski trgovci naj dopisujejo tržaškim trgovcem izključno v slovenskem jeziku.

Predsednik Lilleg nato zaključil zborovanje. Gabršček iz Gorice se zahvaljuje nato v daljšem govoru predsedniku in poročevalcem.

Štajerske novice.

Š Gospod ravnatelj Jošt in celjska »Zadruga zveza«. Večkrat je poslal že popravke v slovenske liste g. Jošt, da ne goni nobene politike. S temi popravki se hoče pravi v javnosti, ker vč, da škoduje njegovo postopanje in pa poslovanje, ki sloni le na politični stranki »Narodnega lista«, največ Zadrugi zvezi celjski. Njegovim sladkim ugovorom v zasebnem občevaranju in pritrevanju, da dela nad strankami, pa ne verjame nikdo več. Če je še kdo, ki bi mu zaupal, ga opozorimo na razne opazke, katere je Jošt dejanski večkrat že iz-

ustil. Če so zahtevali ponekod v odbor novega denarnega podjetja svojega župnika, se je Jošt vedno hitro odrezal: »Brez črnih bomo že opravili.« Gospod Jošt, bodete tudi to popravili? Hočete imeti priče za te vaše žalitve? Gospod Jošt dela pri osnovanju denarnih zavodov le iz strankarskega namena. To je dognano; Zadruga zveza celjska je imela dober namen, dokler še ni spravila agitatorjev narodne stranke na krmilo, toda ta namen se vedno bolj podkopava, zato skrbe pa strasti liberalni mladiči, ki so se zdaj začeli zbirati okoli Jošta, katerega poprej tudi marali niso zaradi vsemogočnosti njegove. Da si ohrani svojih prijateljev, dela pri denarnih zavodih na njihov mlin. Zato velja za Jošta pri ustanovitvi vsakega denarnega zavoda glavno načelo, delati za narodno stranko. Povsod si zbere zavedne pristaše narodne stranke in jih pouči, da vzamejo po 10 deležev, toda roti jih, da drugim, zlasti pristašem Kmečke zveze ne smejo dovoliti več kot k večjemu en delež, dasi so ravno ti povsod najbolj ugledni in vplivni močje. Je-li to zopet neresnica, gospod Jošt? Ganite se le, dokazali vam bomo. Kaj pa reče k temu Zadruga zveza v Celju? Nič, lepo molči! Saj so vendar vodje dobro plačani, ne bodo si trgali lahko dohodkov drug drugemu. Toda vzeli se jim bodo, ko bode šla cela družba rakom žvižgat.

Š Roparski napad v Mariboru. Dne 18. t. m. je iztrgal 12-letni učenik Josipini Skalački 18-letni mladenič pompaduro in je zbežal. Iz pompadure je vzel med begom 90 vinarjev in jo nato vrgel proč, ker so ga zasledovali.

Š Nesreča v rudniku. V Skalah v Lapovem rudniku se je utrgala premogova plaz, ki je ubila delavca Rebernika in nekoliko ranila delavca Ramšaka.

Š Zaradi krivega pričevanja so prisodili 15-letni Ptujčanki Mariji Haas dvemesečno ječo.

Š Ljubitelju tujih koles, 18-letnemu dninarju Janezu Ritonju so prisodili v Mariboru desetmesečno ječo. Mladi junak je ukradel štiri bicikle in še več drugih stvari.

Š Ker je obkal z nožem zvečer nekega Antona Verzela, so prisodili 29-letnemu posestniku Frančišku Čirihu v Mariboru šestmesečno ječo.

Š Zaradi krive so prisodili v Mariboru 29-letnemu Jožetu Sagederju štirimesečno in 26-letnemu mehaniku Aleksandru Machaldi štiridesetmesečno ječo.

Š Prijeti begunec. Dne 16. t. m. so prijeli Gregorja Faktorja, ki je pobegnil iz slovenjebistriških zaporov. Faktorja so prijeli, ko je pil žganje.

Š Strašna smrt. Pasel je devetletni Anton Oblak dve kravi. Verigo si je dejal dečko okoli vratu. Kar se krava splaš in vleče Oblaka za seboj. Revček je umrl.

Š Tepež. Pri Konjicah so se stepli fantje. Nevarno ranil je Janec Satter Stefana Verbuška, ki je nato zaklal Satterja.

Š Povožen. Na progi Radgona-Ljutomer je bil povožen delavec Lach, ko je šel po progi domov.

Š Dinamit je utrgal v Pečovnikovem rudniku rudarju Antonu Krajncu prste leve roke. Ranjen je tudi na glavi in na vratu.

Znanost in umetnost.

* Slovencevi podlistki preteklega tedna so se bavili z zgodovino ljubljanskega grada; nedokončani rokopis se je našel, kakor smo poročali, v zapuščini pokojnega zgodovinarja profesorja Verhovca. — Ta večji zgodovinar je leta 1886 izdal v nemškem jeziku kulturno-zgodovinsko delo: Die wohlöbl. landesfürstl. Hauptstadt Laibach. Kulturhistorische Bilder aus Laibachs Vergangenheit. Mit einem Plane vom J. 1745. — Ta vrozanimiva knjiga se dobi poleg treh drugih Vrhovčevih zgodovinskih brošuric v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani. (Cena K 2-20). Delo je najboljši zgodovinski spis o našem mestu. Natančnejši podatki so v inseratu »Katoliške Bukvarne«.

Trboveljski premog-orehovnik la.

po K 1-20

na 50 kg in cele vozove, v hišo pripeljan (na cele vagone po premogokopnih cenah), jako ekonomična kurjava štedilnikov, priporoča J. Paulin v Ljubljani. Nove ulice 3 (telefon šte. 32, glavna zaloga premoga trboveljskega in dolenjskega k. so nika, orehovnika in gruča ter Paulus-salon briketov na debelo in drob. 2290 3—

**Podružnica
v Spljetu. :**

**Delniška glavnioca
: K 2.000.000. :**

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Stritarjeve ulice šte. 2

sprejema vloge na knjižico in tekoči račun ter je obrestuje od dne vloge do dne vzlaga po 4 1/2 %.

**Podružnica
v Celovcu. :**

**Rezervni fond :
: K 200.000. :**

Katoliška Bukvarna v Ljubljani

je sprejela s 1. septembrom t. l. sledeča dela
v komisijsko zalogo:

**Valvasor, Johann Weichard Freiherr von: Die
Ehre des Herzogthums Krain.** Laibach-Nürnberg
1689. 4 Bände. (Strani 54 + 7 + 696, 836, 396 + 730, 612 + 74).
Rudolfswerth 1877-79.

**Na razpolago je samo še 9 popolnih izvodov
po K 80.—.**

Razun tega se dobijo še sledeči popolni zvezki, ki se po
znižani ceni tudi posamno oddajo:

Zvezek II. Vsebina: Von den alten und ältesten Einwohnern des Lan-
des Crain. Von den alten Steinschriften und ausgegrabenen
Münzt etc. Von der Crainerisch-Slavontschen Sprache, wie
auch Sitten und Gebräuchen in Crain. Von den Heiligen,
Patriarchen, Bischöffen, Orden und Pfarren in Crain. Strani
836. K 12.—.

Zvezek III. Vsebina: Von der Regierung, Regiments-Würden und
andern Ehren-Aemtern etc. in Crain. Von den Landesfürsten
und Hertzogen in Crain. Von den Städten, Märkten, Schlös-
sern und Klöstern in Crain. Strani 396 + 730. K 20.—.

Zvezek IV. Vsebina: Von denen so wol Türkischen als Christlichen
Greutz-Oertern bey Crain. Von den Kriegs-Geschichten der
Japydier und Carner vor Christi Geburt. Von den Jahr-Ge-
schichten in Crain nach Christi Geburt biss an die Oester-
reichische Regierung. Register. Strani 612 + 74. K 8.—.

Poleg tega se dobe tudi še posamezne številke za izpopolnitev
nepopolnih izvodov.

Wolf-Cigale, Deutsch-slovenisches Wörterbuch. Laibach 1860.
2 zvezka. XIII + 2012 strani. Znižana cena, broš. K 5.—,
vez v 1/2, usnje K 10.—.

Wolf-Pleteršnik, Slovensko-nemški slovar. Ljubljana 1894/5.
XVI + 883 + 998 + IX strani, 2 zvezka. Znižana cena,
broš. K 16.—, v 1/2, usnjatih vezavah K 22.—.

Verhovec, I. Professor, Die wohlhl. landesfürstl. Haupt-
stadt Laibach. Kulturhistorische Bilder aus Laibachs Ver-
gangenheit. Laibach 1886. Mit 1 Plane der Stadt Laibach vom
J. 1745. — 213 strani. K 2'50. Izborna kulturno-zgodovinsko
delo, do sedaj še malo znano, ker je izšlo v samozaložbi pi-
sateljevi.

Verhovec, I. profesor, Dve predavanji o ljubljanskih poko-
pališčih. Ljubljana 1901. 23 strani, K —'60.

Vrhovec, I. Professor, Die Pest in Laibach. Nach Archivalien
des Laibacher Stadtarchives. Laibach 1899. — 33 strani. K —'60.
— Der schwäbische Chronist Burghardt Zink und eine interessante
Schule zu Reinfritz in Unterkrain. Laibach 1900. — 16 strani.
K —'60.

Sohumi, Fr., Urkunden- und Regestenbuch des Herzogtums Krain.
I. Band. 777-1200. Laibach 1882/3. — 210 strani. Znižana
cena. K 2'50.

— II. Band. 1200-1269. Laibach 1884 u. 7. — 470 strani. Znižana
cena. K 2'50.

Sohumi, Fr., Archiv für Heimatkunde. Geschichtsforschungen,
Quellen, Urkunden und Regesten. I. Band. Laibach 1882/3.
VIII + 338 strani. Znižana cena. K 2'50.

— II. Band. Laibach 1884 u. 7. III + 393 strani. Znižana cena. K 2'50.

Kos, dr. Fr., Gradivo za zgodovino Slovencev v srednjem veku.
I. knjiga (I. 501-800). Ljubljana, 1903. LXXX + 416 strani. K 8.—.

— II. knjiga (I. 801-1000). Ljubljana, 1906. LXXXIV + 514 strani. K 10.—.

Sveto pismo stare in nove zaveze z razlaganjem poleg nemškega,
etc. Ljubljana, 1856/7 6 zvezkov. Znižana cena K 12.—,
vezano K 22.—.

Mitternützner-Malovrh, Slovani v iztočni Pustriški dolini na
Tirolskem. 1880. — K —'60.

Radios, Maria Theresia und das Land Krain 1740-1780. — 1881.
K 1'40.

Dalje priporočamo:

Leposlovna knjižnica:

I. zvezek: Bourget, Razporoka, Roman. K 2.—, eleg. vez K 3.—.
II. zvezek: Turgenjev, Stejni kralj Lear. Povest. — Stepnjak, Hiša ob
Volgi. K 1'20, eleg. vez. K 2'20.
III. zvezek: Prus (Alex Glowacki), Straža. Povest. K 2'40, eleg. vez. K 3'40.
IV. zvezek: Dostojevski-Levstik, Ponižani in razžaljeni. Roman. K 3.—,
eleg. vez. K 4'20.

Medved, Ant., Poezije. Ljubljana, 1906. 262 strani. K 3'80, eleg.
vez. K 5.—.

Silvin Sardenko, Roma. Poezije. Ljubljana, 1906. 116 strani.
K 2.—, eleg. vezan K 3'20.

Šašelj, Iv., Bisernice iz belokranjskega narodnega zaklada I. Ljub-
ljana, 1906. VIII + 332 strani. K 2.—.

Ker je knjigarna svoje dosedanje prodajalniške prostore zelo raz-
širila in krasno uredila, ter zalogo v vsakem oziru izpopolnila, ima po-
sebno knjige slovenskega knjigotrštva, dalje učne knjige za vse šole, kakor
tudi drugojezične knjige vseh strok vedno na razpolago; knjige, ki se v
knjigotrštvu nič več ne dobijo, so na prodaj po nizkih cenah v obsežnem
antikvarijatu, ki je združen s knjigarno. Antikvarijatski katalog je na raz-
polago; splošen imenik slovenskih knjig pa je v tisku in se bode na
zahtevo razpošiljal s 1. oktobrom t. l. brezplačno. Naročila, ki nam doj-
dejo pred tem dnevom, si zabeležimo.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani.

Stubička štedionica delniško društvo v Dolnji Stubici

obrestuje v današnjih denarnih razmerah do
nadajne odredbe po

2374 3 2

5 1/2 % čistih

uloge na knjižice pod povoljnimi pogoji odpovedi.

Del. glavnica popolno vplačana K 100.000.—

Varnostni zaklad „ 11.000.—

Dobiček do konca septembra „ 17.901.11

Skupna imovina „ 427.762.85

Stavbeni prostori, pripravni za vile,

okoli kolizejskega poslopja, se
prodajo od 10 do 20 kron kva-
dratni meter v pisarni De-
ghenghi na Dunajski cesti
št. 22.

2347 3

Najboljše in najcenejše

tamburice

izdeluje in razpošilja tovarna tamburic

NIKOLA TIŠLAREC

Preloščica, z. p. Topolovao
(Sisak) Hrvatsko.

Vse tamburice so točno urejene in solidno
izvršene. Cenik tamburic in vseh tamburaških
potrebščin pošljem na zahtevo vsakomur za-
stoj in franko 2146 5-4

Lepo stanovanje

z dvema sobama in pritliklinami
se odda 1. novembra zaradi nujne
preselitve.

2398 3-2

Vpraša se Ilirske ulice št. 20.

Angleško skladišče oblek

Ljubljana, Mestni trg 5

Ravnokar so došli
novi modeli

v najnovejšem kroju te se-
zije in sicer **kostumi** za
dame z liftboi-em in
dolgo jopico, gladki in
stisnjeni **liftboi** iz **pliša**
in **sukna**, **dolge jo-
pice** in **paletoti**. ::

2394 3-2

Važna novost!

Anton Medved: Za pravdo in srce.

Tragedija v petih dejanjih.

Cena knjige v elegantni vezavi K 3'50. Ker se bo novembra meseca
igrala drama v ljubljanskem gledališču, oddajamo knjigo na pesnikovo željo
onemu, ki jo naroči in plača pred koncem novembra, za skrajno
znižano ceno **K 2'50** v elegantni vezavi.

Ta drama je izboren donesek za izpopolnitev slovenskega dramatič-
nega slovstva za ljudske odre, katerim sploh jako manjka primernih igro-
kazov. Zelo laskavo in vseskozi nepristransko oceno je prinesel dne
10. oktobra t. l. „Slovenec“. Zlasti ugodno je ocenil dramo „Slov. Narod“,
„Ljubljanski Zvon“ in „Slovenec“ pred osmimi leti, ko se je prvič upri-
zorila v ljubljanskem gledališču.

Obenem priporočamo tudi:

2316 12-4

Anton Medved: Poezije. Cena K 3'80, eleg. vez. K 5.—.

Gotovo je še vsakemu znano, koliko priznanja so našle te poezije in
kako pohvalno se je izrekla kritika vseh slovenskih časopisov.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani.